

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Klubová scéna amerického fotbalu v České republice

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Vladimír Janák, CSc.

Vypracoval:

Jan Dundáček

Praha, listopad 2014

ABSTRAKT

Název práce: Klubová scéna amerického fotbalu v České republice

Práce zkoumá a popisuje vznik jednotlivých klubů amerického fotbalu v České republice. Rozděluje celé období do několika etap a snaží se najít společné jmenovatele jednotlivých událostí. Cílem je zmapování prostředí amerického fotbalu v České republice od vzniku prvního klubu až do současnosti s důrazem na skutečnosti okolo zakládání konkrétních klubů, okolnosti, které zakládání provázely, a problémy, se kterými se zakladatelé museli potýkat. Zaznamenání jednotlivých historických událostí je důležité pro budoucí generace, následné bádání a jakoukoliv statistiku. Žádný obdobný přehled dosud nebyl vytvořen.

Klíčová slova: americký fotbal, vznik, kluby, historie, Česká republika

ABSTRACT

Title: The club development of american football in the Czech Republic

In the first part of this thesis American football is introduced, explaining basic game principles and describing the game so that the reader can imagine what the sport is all about. The second part then focuses on examining the emergence of particular American football clubs in the Czech Republic. The whole period is divided into several stages, with a strong focus on finding a common denominator of individual events. The aim is to map American football in the Czech Republic since the establishment of the first club up to the present with emphasis on main themes and key periods. Recording individual events from the perspective of history is an important element for any future research.

Keywords: American football, development, club, origin, history, Czech Republic

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci „Klubová scéna amerického fotbalu v České republice“ vypracoval samostatně a použil jen pramenů, které cituji a uvádím v příloženém seznamu literatury. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

Dne.....

Podpis.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji touto cestou vedoucímu své diplomové práce PhDr. Vladimíru Janákovi, CSc. za velice kvalitní odbornou pomoc, cenné rady a připomínky během přípravy a psaní. Zároveň chci poděkovat všem lidem, kteří mi byli při psaní práce jakýmkoliv způsobem nápomocni, a speciálně pak všem dobrovolníkům, se kterými byly vedeny rozhovory o vývoji amerického fotbalu v České republice, nebo nabídli své osobní domácí archivy ke zpracování.

EVIDENČNÍ LIST

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu, a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení: Fakulta / katedra: Datum vypůjčení: Podpis:

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍLE, ÚKOLY A METODIKA PRÁCE	11
2.1	Cíle práce	11
2.2	Úkoly	11
2.3	Metodika	12
3	SOUČASNÝ STAV POZNATKŮ	14
3.1	Sportovní hra americký fotbal	14
3.1.1	Původ	14
3.1.2	Herní systém	16
3.1.3	Hráčské pozice	18
3.1.4	Hráči útoku	19
3.1.5	Hráči obrany	21
3.1.6	Hráči speciálních týmů	23
4	AMERICKÝ FOTBAL V ČESKÉ REPUBLICE	25
4.1	Obecně	25
4.2	První prezentace AF v ČR	26
4.3	Porevoluční liberalizace	27
4.3.1	Noris Rams proti Bamberg Bears	28
4.3.2	První uskupení	28
4.3.3	První zápas	29
4.3.4	První vybavení	30
4.3.5	První roky fungování	31
5	KLUBOVÝ PŘEHLED	32
5.1	První generace klubů	34
5.1.1	Prague Lions	34
5.1.2	Prague Cocks	38
5.1.3	Prague Panthers	38
5.1.4	Brno Alligators	40
5.1.5	Ostravské počátky	42
5.1.6	Ostrava Steelers	43
5.1.7	Pilsen Bulldogs	44
5.1.9	Pilsen Patriots	45

5.1.10	Příbram Rams	46
5.1.11	Příbram Bobcats.....	46
5.1.12	Společná charakteristika klubů první vlny.....	48
5.2	Střední generace.....	49
5.2.1	Bílovice Sígrs.....	49
5.2.2	Havířov Devils	50
5.2.3	Liberec Highlanders.....	51
5.2.4	Liberec Titans	52
5.2.5	Pardubice Stallions	53
5.2.6	Společná charakteristika klubů druhé vlny	54
5.3	Mladá generace	54
5.3.1	Bjorkenn Hammere.....	55
5.3.2	Brno Pitbulls	56
5.3.3	Budweis Hellboys	57
5.3.4	Karlovy Vary Warriors	58
5.3.5	Náchod Bears	59
5.3.6	Pardubice Bucks	59
5.3.7	Prague Black Hawks	59
5.3.8	Prague Black Panthers	60
5.3.9	Prague Hippos.....	62
5.3.10	Prague Mustangs.....	63
5.3.11	Přerov Mammoths	63
5.3.12	Šumperk Dietos	64
5.3.13	Teplíce Nordians.....	65
5.3.14	Trutnov Rangers	65
5.3.15	Ústí nad Labem Blades	66
5.3.16	Vysočina Gladiators.....	67
5.3.17	Znojmo Knights	67
5.3.18	Společné rysy pro mladou generaci	68
5.4	Shrnutí přehledové části.....	69
6	ZÁVĚR	70
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73

1 ÚVOD

V dnešní moderní době je občas zapomínáno na zaznamenávání historických událostí. Vše se zdá být rychle dohledatelné na internetu, kdykoliv, takřka po ruce. Nemá smysl si něco ukládat, když je to přeci tak jednoduše k nalezení. Jednotlivé události pak mohou být nalezeny, ale už k nim chybí podrobnější informace z doby, kdy se děly. Dobové svědectví přímého účastníka je potřeba cenit nejvýše a pokoušet se jej zaznamenávat i v případech, kdy se to na první pohled nezdá jako důležitá událost. Může pochopitelně docházet k jeho subjektivnímu zkreslení podle toho, komu byl svědek nakloněn, ale i přesto se jedná o nenahraditelný zdroj informací. A pokud se badateli podaří potvrdit si dané skutečnosti z více zdrojů, dokáže tím relativně snížit riziko naprosté nepravdy či většího zkreslení.

Cílem mé práce však není polemizování nad historickými prameny a jejich hodnověrností. Jedná se mi z výše popsaných důvodů právě o zachycení historických událostí na poli amerického fotbalu v České republice, které by díky další ignoraci mohly zmizet v propadlišti dějin. Proto se pokusím přednést celistvý a systematizovaný přehled klubové historie amerického fotbalu v České republice. Smyslem určitě není podrobné dohledání počátku každého týmu do nejmenšího detailu, ale pokus o stručný přehled. Každý tým dostane kousek prostoru a budou zaznamenány nejvýznamnější události jednotlivých organizací.

V práci nejprve představím americký fotbal jako sport, který stále ještě bývá pro průměrného středoevropana velkou neznámou. Učiním tak proto, aby si čtenář mohl udělat představu o tom, o jaký sport se jedná, a nezaměnil ho se sporty podobnými a podobně neznámými jako jsou například ragby, australský fotbal aj. Zároveň je představa o popisovaném sportu více než důležitá, protože americký fotbal má značná specifika a od nich se vyvíjející potřeby a nároky na tréninky, prostory, vybavení, přípravu i trenéry. Všechny tyto faktory a mnoho dalších vytvářejí kombinaci specifických nároků klubu amerického fotbalu.

Současně zde bude představena rešerše literatury, která byla v době tvorby tohoto textu k nalezení. V České republice se však tento počet limitně blíží nule a zahraniční literatura se vyjadřuje spíše k herním systémům a případně své historii. Lze tedy vycházet ze zahraniční literatury, co se popisu sportu týče. České realie jsou pak dohledatelné pouze z internetových stránek jednotlivých klubů a dobových svědectví

přímých účastníků. V tom se zároveň nachází největší nedostatek a největší síla této práce. Dohledání a vytvoření strukturovaného soupisu jednotlivých klubových činovníků, kteří byli u zrodu jednotlivých klubů, může vnést historické svědectví, které by se později shánělo ještě obtížněji. Je to však zároveň jediný historický pramen, o který se v této problematice lze opírat.

Americký fotbal je ve Spojených státech amerických sport číslo jedna. A ne náhodou. Ke sledování finále americké ligy NFL (National football league) si každoročně najde cestu téměř celá Amerika. Je to událost roku a vítězové jsou pak za národní hrdiny. V Evropě je tento sport většinou zatím nepoznán nebo neprojde po prvním zhlédnutí přes divákovo náročné oko. Díky své podstatě je to však nejtaktičtější a podle mne nejtýmovější sport, který se na světě hraje. Pro dosažení výsledku se v jeden čas musí za maximálního úsilí zapojit všech jedenáct hráčů, kteří jsou na hřišti. Pokud jeden z nich vynechá, nedá se očekávat dlouhodobý úspěch. Americký fotbal mnohdy může učit hodnoty, které jsou následně vítány i v reálném životě. I proto si myslím, že by si mohl americký fotbal nacházet cestu do palety sportů v Evropě. Samozřejmě se tak nestane přes noc. Před námi můžou být dlouhé roky práce a snahy, která když správně položí své základy, může později sklízet úspěchy. I z toho důvodu mi připadá kriticky důležité mapovat počátky a první rozvoj tohoto překrásného sportu u nás, v České republice.

2 CÍLE, ÚKOLY A METODIKA PRÁCE

2.1 Cíle práce

Práce je rozdělena do dvou ucelených částí. První část je zaměřena na studium dostupné literatury, která je z logiky věci spíše zahraniční a internetová. Na úplném začátku bude americký fotbal představen tak, aby si o něm udělal představu i člověk, který se s ním nikdy v životě nesešel. Americký fotbal je v České republice stále velmi okrajový sport, a proto je v této práci na místě jej popsat a odlišit od ostatních, aby nedocházelo k případným záměnám. Z dostupné literatury pak bude popsána historie amerického fotbalu ve světě. Od úplných počátků na přelomu 19. a 20. století, přes postupné odlišování od ostatních sportů. Na závěr uvedu dominantní postavení v dnešních letech v USA.

V druhé, hlavní pracovní části, je zmapován vznik jednotlivých klubů amerického fotbalu v České republice. Pátrá se zde po samotných zakladatelích a jejich hlavních motivech. Stejně tak po obtížích, se kterými se při zakládání museli potýkat. Smyslem je vytvoření uceleného přehledu klubové historie s přeneseným osobním svědectvím, které přinesli sami zakladatelé. Důležitost tohoto činu spatřuji především kvůli vytvoření záznamu výpovědi přímých účastníků, které by v pozdější době již nebylo možno získat. A v neposlední řadě vyhledání klíčových osobností, které byli za rozvoj tohoto sportu u nás svým způsobem odpovědní. Zároveň bude u každého klubu uveden současný stav, aby se dala porovnat činnost právě vyvíjená.

2.2 Úkoly

- Zajistit přehled literatury, která se věnuje americkému fotbalu. Obecná fotbalová literatura bude spíše zahraniční a konkrétní zmínky se zaměřením na Českou republiku budou k nalezení více na internetu.
- Vytvořit přehled všech týmů, které fungují nebo fungovaly. S tímto souvisí dohledání zaniklých klubů a vytvoření časové mapy, která by pokrývala vznik a zánik jednotlivých klubů, a dále poukazovala na významné události.

- Vypátrání a oslovení klíčových osobností, které byly u zrodu jednotlivých klubů a mohou tak přinést dobové svědectví. Získání kontaktních údajů, kde mohou být jednotlivé osobnosti k zastižení.
- Přípravení strukturované části rozhovoru, která bude pro všechny účastníky shodná a bude opěrným bodem pro případné srovnání.
- Nalezení nejčastějšího motivu pro založení klubu, který by mohl být použit pro motivaci dalších jedinců k založení nových klubů.
- Identifikace nejčastějších problémů, se kterými se zakládající jedinci nejčastěji potýkali.

2.3 Metodika

V první části je použito nejvíce studium české, ale hlavně zahraniční literatury. Z té je vycházeno především v částech o historii amerického fotbalu v USA (Spojené státy americké) a jinde ve světě. Stejně tak při popisu sportovní hry samotné. Písemné prameny zde velmi podrobně mapují z různých pohledů celkový vývoj amerického fotbalu především v USA.

Druhou, nepoužívanější metodou, jsou polostrukturované rozhovory s jednotlivými představiteli klubů, kteří byli v době psaní práce uvedeni jako kontaktní osoby jednotlivých klubů na kontaktních listech dostupných z webu České asociace amerického fotbalu. Pokud kontaktní osoba nebyla účastna samotného založení, byl vyžádán kontakt na osobu, která u založení byla či mohla být. Touto někdy skoro až detektivní metodou se u většiny i zaniklých klubů podařilo dopátrat konkrétních osob, které byly přímými účastníky samotného založení.

Součástí strukturované části byly následující otázky:

- Byl jste přímým nebo alespoň okrajovým účastníkem založení klubu?
- Kdo byli další zakládající členové?
- Máte kontakt na případné ostatní zakladatele?
- V jakém roce a kde byl sportovní oddíl založen?
- Jaký byl hlavní důvod či motiv k založení?
- Kolik osob mimo zakládající členy měl klub při založení?

- S jakými problémy či komplikacemi jste se při zakládání nebo při samotném provozování klubu setkali?
- Jakou podporu byste uvítali ze strany asociace, kraje či města?
- Co pro vás bylo nezbytností pro založení?
- Jaké jsou klubové krátkodobé cíle?
- Jaké jsou klubové dlouhodobé cíle?
- Kolik máte v současné době lidí, kteří se organizačně podílí na chodu klubu?
- Kolik máte v současné době trenérů?
- Odkud a kolik jste čerpali prostředků z veřejných rozpočtů města, obce, kraje, ČUS, EU apod.?
- Jak vysoké máte členské příspěvky pro seniorské hráče pro rok 2015?
- Provázet vznik klubu a jeho působení nějaký zajímavý moment či okolnost, které jsou hodny zaznamenání?

Samotný rozhovor byl polostrukturovaný. První část byla pro všechny účastníky stejná. Druhá část byla volná a nezávazně navazovala na témata, která se odvinula od předchozí strukturované části. Důraz zde byl kladen na zvláštnosti či neobvyklé věci či události, které mohly samotné zakládání provázet.

Mimo výše zmiňované kontaktní osoby byly nad rámec vedeny rozhovory s dalšími významnými osobnostmi, které se nějakým způsobem zapojily, či zapojovaly do obrozenecké činnosti okolo amerického fotbalu. Mimo jiné to byli pánové Ondřej Cvejn, první předseda České asociace amerického fotbalu, a Filip Hobza, současný předseda. Dále Martin Kocián, bývalý reprezentační trenér, a Daniel Leško, současný trenér. Významné osobnosti, které figurovaly u zakládání několika klubů, jako byli Jan Vrba, Nikita Maximov, Jan Veselý, Jaroslav Bojarský a Radim Pařízek. Pochopitelně i mnoho dalších, se kterými probíhaly rozhovory samovolně a spontánně za dobu, po kterou se v prostředí amerického fotbalu pohybují.

Samotná délka rozhovorů se odlišovala podle komplikovanosti a obsáhlosti jednotlivých témat a míry ochoty jednotlivých participantů spolupracovat na podobném průzkumu. Obecně se však dá říct, že polostrukturované rozhovory se zakládajícími členy trvaly 15 až 40 minut. A volné rozhovory s vybranými osobami trvaly zpravidla přes 30 minut.

3 SOUČASNÝ STAV POZNATKŮ

V této kapitole bude popsána současná literatura, která se alespoň částečně vztahuje k danému tématu. Bude zde představena sportovní hra americký fotbal jako taková. Její stručná historie a základ herních principů, aby si každý případný čtenář mohl udělat představu, o jaký sport se jedná, a nedošlo k záměně.

3.1 Sportovní hra americký fotbal

3.1.1 Původ

Jak je patrné na první pohled, má americký fotbal z dnešních sportů nejbližší k ragby. Je to pochopitelně tím, že mají společné kořeny a jsou to téměř sportovní sourozenci. První zmínky o americkém fotbale jsou k nalezení z druhé poloviny 19. století. Jednalo se o různé varianty fotbalu, ragby fotbalu a ragby, které byly hrány téměř výhradně na vysokých školách po vzoru britské společnosti.

Za otce zakladatele se považuje pan Walter Camp, který nejdříve jako výborný hráč a následně jako činovník na univerzitě Yale zásadně ovlivnil chod tohoto sportu. Níže jsou vypsány nejzásadnější změny, které CAMP (2009) oddělily americký fotbal od ostatních kontaktních sportů.

- Přidání pozice quarterbacka,
- přidání pozice snapera (centra),
- systém čtyř pokusů na překonání deseti yardové vzdálenosti,
- první varianta safety,
- změna počítání bodů,
- povolení blokování.

Všechny tyto změny jsou zaznamenány v jeho knize, která byla poprvé publikována v roce 1881 a od té doby byla ještě několikrát opětovně vydána.

Historie amerického fotbalu je popsána v celé řadě knih. Dobře ji popisuje například MACCAMBRIDGE (2008) nebo CREPEAU (2014). První relativně ustálená pravidla byla zaznamenána okolo roku 1912 a o osm let později vzniká American Professional Football Association, která byla v roce 1922 přejmenována na National

Football League – NFL. Tento název si nese nejvyšší americká soutěž dodnes a předloni tak započala druhé století svého fungování.

V průběhu dvacátého století několikrát vznikla konkurenční organizace, jako AFL (American football league) či AAFC (All-America football conference). Ale žádná z těchto organizací neměla dlouhého trvání a vždy po pár letech zanikly, či se spojily s větší a dodnes trvající NFL.

Do dnešní doby tak funguje jediná profesionální liga amerického fotbalu na světě, která nemá jinde ve světě ani nejmenšího konkurenta. Jedná se o jedinou plně profesionální ligu, která svou kvalitou nemá srovnání. V úvahu připadají ještě dvě dohledané soutěže, kde jsou také všichni hráči placeni, ale zaprvé se jedná o řádově nižší příjmy a zadruhé jde o variace amerického fotbalu.

Jednou z nich je Canadian Football League (CFL), která je na první pohled podobná, ale herní rozdíly mezi americkým a kanadským fotbalem jsou značné. Kanadský fotbal hraje větší počet hráčů na mírně větším hřišti s rozdílnými pravidly. Princip hry je zachován, ale jedná se o odlišný sport. Aniž bych se chtěl dotknout házenkářů, tak bych tento stav přirovnal k rozdílu mezi házenou a národní házenou.

Druhou profesionální alternativou je Arena football, který se odehrává za menšího počtu hráčů v hale. I zde jsou však značné rozdíly jak ve velikosti příjmu, tak v pravidlech.

Současná National Football League - NFL je rozdělena do dvou konferencí napříč Spojenými státy a to na AFC (American Football League) a NFC (National Football League), kde každá konference čítá 16 týmů, které jsou rozděleny na 4 divize po čtyřech

Obr. 1 Rozdělení americké nejvyšší ligy NFL

týmech. Vítězové konferencí se pak tradičně na začátku února utkávají ve finálovém zápase jménem Super Bowl.

Tento finálový zápas je opravdovým svátkem v celé Americe a dlouhodobě se jedná o nejsledovanější televizní přenosy. Tento večer je kombinací nejlepších sportovních výkonů v podání nejlepších hráčů amerického fotbalu na světě, ale také obrovské show, která trvá celé dva týdny před zápasem, až do samotného finálového střetnutí. Poločasová přestávka je také vyplněna hudebním vystoupením největších hvězd jako jsou The Who, Michael Jackson, Maddona či Prince.

NFL je tedy osamoceným ostrovem na poli profesionálního amerického fotbalu od průměrného platu, přes sledovanost až po ceny komerčních spotů při jednotlivých utkáních. Například náklady na práva k odvysílání třicetivteřinového spotu ve finále americké NFL, které se jmenuje Super Bowl, jsou odhadována až ke třem milionům dolarů za jeden spot (La Monica, R., 2007). I touto kategorií se NFL vymyká veškerému zbytku americkému fotbalu se věnující populaci.

3.1.2 Herní systém

Americký fotbal je dle Táborského (2005) členění sportovních her kolektivní, míčová sportovní hra brankového typu invazivního charakteru. Na hřišti hrají vždy dvě jedenáctičlenná mužstva, která však mohou neomezeně střídat. Zápas je časově rozdělen na čtyři čtvrtiny po patnácti, dvanácti respektive deseti minutách „poločistého“ času, dle hrané úrovně. Samotné zastavování času je poměrně složité, a proto je jeho klasifikace tak nesnadná.

Sportovní výkon se totiž odehrává v přibližně 120 oddělených úsecích, mezi kterými je možné neomezeně střídat. I proto lze často slyšet, že americký fotbal je nudný, kouskovaný a celkově se v něm nic neděje. Pro zasvěcené oko je to ale zároveň jeho hlavní krásou, protože díky přerušovanému systému nechá hráče relativně nabrat síly a především se takticky poradit. CREPEAU (2014) tvrdí, že to z fotbalu dělá nejtaktičtější a nejsložitější sport, který je na Zemi hrán. V americké NFL se ze zápasů, ale především z přípravy na ně, stávají doslova taktické souboje, kde se velmi početné týmy trenérů snaží přijít na libovolnou slabinu v týmu, proti kterému mají nastoupit. Ne nadarmo se o americkém fotbale říká, že se jedná o šachy s lidmi. Lidský faktor pak dodává tomuto sportu onu nevyzpytatelnost, protože můžete mít sebelepší plán hry a

taktickou připravenost, ale pokud „pěšec soupeře přeskočí celé hřiště a dá vašemu králi mat,“ nemůžete se na to připravit nikdy.

Herní systém je rozdělen do tří fází, které se souhrnně dají nazvat útok, obrana a speciální týmy. Popisuje to například NELSON (1994). Čím vyšší výkonnost a kvalita týmu, tím větší personální oddělení jednotlivých složek. V NFL se hráči hrající v obraně až na výjimky a speciální akce neobjevují v útoku a pouze zřídka ve speciálních týmech. Týmová soupiska NFL je podle LILLBRIDGE (2013) omezena na 54 jmen, ze kterých se na zápas může vybrat 46. Proti tomu v české juniorské lize je poměrně běžné, že za sebe hráči zaskakují jako náhradníci v obraně či útoku a o speciálních týmech ani nemluvě.

Útočící tým má čtyři pokusy na překonání deseti yardové vzdálenosti, tak aby mohl pokračovat ve svém útočném snažení. Pokud se mu to povede, jeho útok pokračuje a tým dostává nové čtyři pokusy z místa doběhu poslední akce, která překročila deseti yardovou vzdálenost. K posunu útočícího týmu po hřišti dochází několika způsoby. Prvním je využití běhu s míčem, kdy se hráč nesoucí balon snaží probojovat co nejlouběji do soupeřova pole za pomoci blokování svých spoluhráčů, kteří se v rámci pravidel snaží zablokovat hráče obrany, kteří mají v úmyslu složit hráče s balónem, aby tak zastavili hru. Druhou variantou je pak vzdušná přihrávka směrem dopředu – tzv. forward pass, kterou nejčastěji provádí quarterback, který hází míč směrem dopředu na svého spoluhráče, který míč musí ve vzduchu zachytit. Pokud se týmu na zmíněné čtyři pokusy nepodaří přejít deseti yardovou vzdálenost, role útoku a obrany se prohodí a do útoku jde tým, který předtím bránil. Pokud se tým úspěšně posune po hřišti a dopraví míč až do soupeřovy endzóny, je odměněn šesti body a možností potvrdit tzv. touchdown, a to buď kopem mezi tyče za 1 bod nebo znovu donesení balonu do endzóny z příslušné potvrzovací pozice za dva body. Po variantě touchdown tedy tým může získat šest, sedm nebo maximálně osm bodů. Další možností získání bodů je kop z pole – tzv. field goal, kdy se tým musí kopem trefit do výšece mezi dvěma tyčemi ve tvaru písmene Y, to je odměněno 3 body, nebo zastavení protihráče v jeho vlastní endzoně, které je ohodnoceno 2 body.

Americký fotbal je považován za jeden z nejvíce kontaktních a kolizních sportů na světě a jsou zde tedy přísná pravidla, co se výstroje, kterou hrající hráči musí používat, týče. Základní výstrojí je helma s mřížkou na ochranu obličeje, chrániče ramen, stehů, boků, kolen, kostrče, ale také chrániče zubů viz obrázek 2. K těmto

základním chráničem může hráč ještě přidat nepovinné ochranné pomůcky, jako jsou chrániče ledvin, loktů, či kotníků a holení.

Zmíněná pravidla amerického fotbalu jsou pouze základním nastíněním systému a pravidel hry, které je značně zúženo. Samotná

pravidla pro americký fotbal, přesněji

Obr. 2 Výbava na americký fotbal

pro univerzitní fotbal, podle kterých se hraje i česká liga amerického fotbalu, mají bezmála 300 stran bez dalších výkladových prací, které jsou k pravidlům přidružovány. Není v možnostech této práce jim věnovat větší prostor. Nejsou zde například zmiňovány speciální formace – tzv. Special teams, které mají rozličnou funkci v průběhu zápasu, avšak vždy se jedná o variaci kopů a vypořádání se s kopy soupeře. Zároveň nejsou zmíněny fauly, které se v americkém fotbale vyskytují a jsou dle závažnosti ohodnoceny posunem o určitý počet yardů ve prospěch faulovaného týmu.

Z přehledu, který je výše uveden, si jen málokdo utvoří reálnou představu o samotné hře. K tomu je potřeba větší zkušenost sledováním hry nebo důkladnější znalost pravidel. Americký fotbal se vinou obsáhlejších pravidel většinou stává pro diváka, který ho vidí poprvé, složitou neuspořádanou hrou. Po každém zastavení hráče se zastavuje i hra a hráči tvoří tzv. huddle (přeloženo jako hlouček či shluk), kde se mužstva domlouvají, jakou akci budou dále hrát. Právě zastavení hry a následná domluva dává tomuto sportu jeho pravou tvář a svým způsobem i dokonalost. Každý hráč má přesně stanovený úkol, který musí vykonat, aby byla akce úspěšná. A krátké herní intervaly kladou na hráče požadavky, aby podávali maximální úsilí v každé jednotlivé akci, což dělá z amerického fotbalu unikátní a skvělý sport.

3.1.3 Hráčské pozice

Americký fotbal je kolektivní hra jedenácti hráčů proti jedenácti soupeřům. Na rozdíl od ostatních sportů má přesně rozdělené pozice, které mnohdy vykonávají zcela odlišné úkoly na hracím poli a téměř polovina hráčů nemusí nikdy přijít

do kontaktu s balónem. V porovnání s klasickým fotbalem, kde sice můžeme také nalézt řadu rozdílných pozic (obránce, záložník atd.), jsou pozice v americkém fotbale specifitější. V kopané plní všichni hráči obdobné úkoly. Při bránění se snaží odebrat míč soupeři, přejít do útoku a prakticky všichni se snaží vstřelit branku. Nic takového ani v americkém fotbale nejde, protože jak již bylo řečeno, přibližně polovina týmu se do kontaktu s míčem téměř nedostane. I proto je následující kapitola věnována rozdělení pozic a jejich stručnému popsání. Stejné rozdělení používá i BASS (1991). Zdrojem obrázků pro kapitolu Hráčské pozice je web NFL (nfl.com).

3.1.4 Hráči útoku

Společným cílem útočícího týmu je v drtivé většině to, aby jejich útočící jedenáctka skórovala. Jak už bylo popsáno v předchozích kapitolách, můžou se po hřišti posouvat buď během hráče, nebo přihrávkou směrem dopředu, kterou musí spoluhráč zachytit ve vzduchu, což je také největší rozdíl oproti podobnému sportu, ragby, kde přihrávka dopředu není povolena. Je třeba zdůraznit, že každý tým má své vlastní strategie, což dělá z amerického fotbalu tak krásnou hru, avšak výčet pozic se může s každým týmem měnit. Následuje tedy přehled útočných pozic, které bývají v tomto sportu nejčastější.

- **Quarterback (QB)** je hlavní postavou celého útoku. Dá se říci, že je to mozek celého útoku, který ho řídí a rozděljuje ostatním spoluhráčům pokyny o tom, jaká akce se bude hrát.

Obr. 3 Tom Brady, jeden z nejlepších QB NFL

Z pozice quarterbacka může hráč po započetí hry předat míč

svému spoluhráči, který se bude snažit po vlastní ose doběhnout pro co nejvíce yardů, nebo se může pokusit o samostatný průnik skrz obranu soupeře. Quarterback bývá také nejčastějším a mnohdy jediným hráčem týmu, který rozdává vzdušné přihrávky svým spoluhráčům. Na hřišti bývá zpravidla pouze jeden.

- **Runningback (RB)** je pozice hráče, který povětšinou dostává míč z rukou quarterbacka a měl by se po vlastní ose pokusit o průnik po zemi. Snaží se následovat bloky své offenzivní lajny, která mu razí cestu skrz protihráče.

Obr. 4 Adrian Peterson, jeden z nejlepších RB NFL

V jiných strategických případech může runningback dostat i vzdušnou přihrávkou od quaterbacka, nebo má za úkol blokovat protihráče, když se quarterback snaží vzdušnou přihrávkou najít spoluhráče. Na hřišti bývá buď jeden, avšak může být formace s dvěma a více runningbacky.

- **Wide receiver (WR)** je útočník, který primárně zachytává vzdušné přihrávky, které mu hází quarterback. Wide receiver má předem domluvenou trasu běhu (rout), podle kterého běží a kam mu také quaterback hází míč. V případech, kdy se nejedná o vzdušnou přihrávkou, ale o běh, WR blokuje protihráče stejně jako ofenzivní lajna. Na hřišti se dle formace může vyskytovat 0-5 wide receiverů.

Obr. 5 Calvin Johnson, jeden z nejlepších WR NFL

- **Offensive lineman (OL)** je článek ve skupině hráčů, kteří ve fotbale odvádějí „černou“ práci. Jejich náplň činnosti je buď blokovat protihráče při běhové akci, nebo bránit protihráčům také blokováním, aby se nedostali

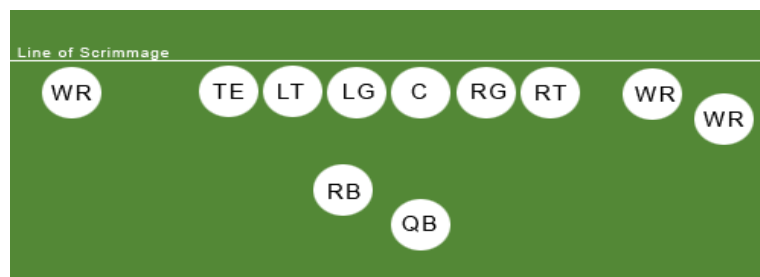

Obr. 6 Offensive line týmu San Diego Chargers

na quarterbacka, který se snaží o pass. Offensive line je pozice zpravidla největších a nejsilnějších hráčů, kteří se sice téměř nikdy nedotknou míče, ale jejich hra je pro celý útok doslova kritická. Na hřišti je vždy 5 offensive linemanů. Prostřední hráč se nazývá centr (C), a ten uvádí podáním míče mezi nohama quarterbackovi útočnou hru do pohybu.

- **Tight end (TE)** je hráč, který je kombinací offensive line a wide receivera. Jeho úkolem může být blokování při běhových, nebo házecích akcích, avšak v určitých herních situacích i přijmutí passu od quarterbacka. Na hřišti se pohybují v rozmezí 0 až 3 tight endi.

Toto jsou základní útočné pozice, které se nejčastěji vyskytují v americkém fotbale. Kombinace jednotlivých hráčů, tzv. poziční složení, sestavuje trenér podle příslušné strategie, kterou daný tým má. Pro představu ukázka jedné ze základních útočných formací, kde jsou 3 WR, 1 TE, 1 RB, 1 QB a pětičlenná OL.

Obr. 7 Útočná formace

3.1.5 Hráči obrany

Hlavním a zároveň základním úkolem hráčů obrany je zastavování soupeře složením (tackle) v jeho průniku po hřišti. Hráči obrany mohou okamžitě přerušit útočné snažení protihráčů a poslat tak na hřiště svoji útočnou jedenáctku několika způsoby. Jedním z nich je interception, což je zachycení vzdušné přihrávky obráncem. Druhý způsob je tzv. fumble, neboli když hráč obrany odebere míč soupeři ještě předtím, než stačí protihráč dopadnout na zem a následně míč získá do svého držení. Pokud se nejedná o tato okamžitá přerušení útočného snažení soupeře, snaží se obrana skládáním soupeře donutit k odkopnutí míče, předtím než získají potřebných 10 yardů

pro další postup. Stejně jako na útočné straně mají i obránci rozdělené úkoly a pozice, avšak primárním cílem každého obránce je složit protivníka s míčem v jeho postupu po hřišti. Obranné pozice jsou následující:

- **Defensive lineman(DL)** je obranný protiklad offensive line v útoku. Bývají to také největší a nejsilnější hráči, kteří mají za úkol zastavovat běhové pokusy soupeře v případě běhu, nebo nahánět soupeřova quarterbacka,

Obr. 8 Dva DL před rozehráním

Nejčastěji jsou na hřišti 3 nebo 4 defensive linemani, avšak v určitých strategických formacích se může jednat o číslo od 0 do 6.

- **Linebacker (LB)** je pozice, která stojí za defensive line a jejich primárním cílem je zastavovat běhové pokusy soupeře. Při passové hře je jejich odpovědností buď chránění příslušné zóny hřiště, nebo hráče,

Obr. 9 LB NFL před rozehráním

dle zvolené strategie. Na hřišti je jich podle situace a strategie dva až pět, ve výjimečných situacích i jeden nebo dokonce šest.

- **Defensive back (DB)** je hráč, který se snaží primárně zastavovat a bránit soupeřovu vzdušnou hru. Je to protiklad útočného wide receivera, kterého se ve většině případů snaží bránit a nedovolit

Obr. 10 DB NFL brání v zachycení passu

mu zachycení přihrávky. Při passové hře je DB dle zvolené strategie odpovědný za zónu hřiště, kterou brání, nebo je svázán osobní obranou na určitého útočného hráče. Při běhových pokusech se snaží, jako každý obránce, o zastavení protihráče co nejvčasnější skládkou.

Na obrázku číslo 11 je zachyceno základní postavení obrany. Jsou na něm 4 DL (2x DE, 2x DT) 3 LB (2x OLB, MLB) a 4 DB. Každá pozice má další podskupiny, které se dají jednotlivě pojmenovávat, ale výše popsání rozdělení je nejzákladnější a pro naše účely postačí. Je už pak na trenérovi, aby vybral herní variantu podle taktiky, kterou preferuje, herní situace a přípravy na soupeře.

Obr. 11 Základní obranné schéma

3.1.6 Hráči speciálních týmů

Speciální týmy (z anglického special teams) jsou formace, při kterých dochází k odkopnutí míče nebo jeho následné vrácení. Americký fotbal i v této kategorii rozděluje hráče do několika pozic, které jsou za příslušné úkoly zodpovědní.

- **Kicker (K)** je hráč, který má za úkol kopání míče ze země. Buď se jedná o pokus, kdy se ze hřiště snaží trefit míč mezi tyče ve tvaru Y a připsat tak 3 body, respektive

Obr. 12 Kicker NFL při pokusu o field goal

jeden bod po potvrzení touchdownu, jak je uvedeno v předchozích kapitolách. Další zodpovědností je pak výkop míče do hřiště, který se provádí na začátku každého poločasu nebo po skórovací akci.

- **Punter (P)** je pozice hráče, který se snaží odkopnout míč z ruky co nejdál tak, aby soupeř začínal své útočné snažení co nejdále od jeho endzóny. K takové herní situaci dochází, pokud se útočícímu týmu nepovedlo přejít na 3 pokusy potřebných 10 yardů a vzdálenost na poslední čtvrtý pokus je příliš dlouhá na to, aby riskovali, že

Obr. 13 Punter při odkopu

- v případě neproměnění si týmy vymění pozice a soupeř začne útočit, a naopak pozice na hřišti není dostatečně dobrá, aby se tým pokusil o kop ze hřiště za 3 body.
- **Kick returner (KR)** je pozice, která se snaží vrátit jakýkoliv kop protihráče co nejhluběji zpět do pole, v nejlepším případě ho donést přímo do endzóny, tak aby si připsal tým šest bodů za skórování. Tuto pozici nejčastěji vykonávají nejrychlejší hráči v týmu, jako jsou WR nebo DB.

V předchozí kapitole byly vyjmenovány základní herní pozice, které se v americkém fotbale vyskytují. Jak bylo popsáno, každá pozice vytváří jiný druh pohybů a činností, aby mohl tým společně dosáhnout cíle. Proto je americký fotbal extrémně náročný na trenéry a požadavky na ně. V ideálním případě má tým na každou pozici minimálně jednoho trenéra. Není zde možné například aby po zranění ofenzivního linemana zaskočil cornerback, protože další linemani už nejsou. Zaprvé by neuměl útočné akce, zadruhé by se mělo jednat o naprosto rozdílný somatotyp hráče.

4 AMERICKÝ FOTBAL V ČESKÉ REPUBLICE

4.1 Obecně

Americký fotbal je v České republice brán, a ještě dlouho bude, jako ryze okrajový sport. Česká asociace amerického fotbalu má 27 aktivních členských klubů pro rok 2014, které tvoří páteř fotbalové komunity a vlastní asociace. Sdružuje se zde přes tisíc registrovaných sportovců. Nutno dodat, že se nejedná o „mrtvé duše,“ které by byly uváděny pouze do počtu pro potenciálně vyšší příjem z dotací a grantů. Přestože chod asociace není bezproblémový a každoročně vzniká menší či větší otevřená debata kritizující různá rozhodnutí a nařízení, dlouhodobý chod a fungování hlavních soutěží je obstarán.

V dospělé kategorii jsou zpravidla organizovány 2 až 4 výkonnostní ligy rozděleny podle herní úrovně. Tento systém ještě není příliš stabilní a nedochází tak k postupům a sestupům mezi jednotlivými ligami podle konečného umístění. To je dáno především dvěma faktory.

Zprvce jsou nižší úrovně hrány v „okleštěné“ fotbalové verzi, kdy na hřišti hraje pouze 7 hráčů oproti klasickým 11 (dále jako sedmičkový fotbal či verze). To klade menší personální nároky speciálně na „velké“ pozice, se kterými bývá v týmech zpravidla největší problém. „Velkými“ pozicemi jsou na mysli útočné a obrané lajny (viz kapitola Fotbalové pozice). To je i hlavním důvodem pro nemožnost povinných přechodů do vyšších případně nižších soutěží. Nelze prostě a jednoduše nutit někoho násilím, aby přestoupil do soutěže, která je personálně náročnější, přestože je jasné, že na to družstva v současné chvíli nemá a s největší pravděpodobností mít nebude.

Druhou překážkou je pak stále ještě krátká historie soutěže ve stejném formátu. Výkonnost jednotlivých celků je velmi kolísavá a týmy, které před pár lety patřily do nejlepších pěti týmů, mohou téměř zmizet. Případný přesun mezi výkonnostními úrovněmi je tedy ztížen i nestálou výkonností jednotlivých úrovní a družstva tak do něj nejsou tlačena. Podle současného předsedy ČAAF, Filipa Hobzy, se však asociace dlouhodobě snaží motivovat co největší počet týmů do „jedenáctkové“ varianty fotbalu, která je jedinou opravdovou formou amerického fotbalu. „Sedmičková“ varianta je vhodná pro družstva začínající, neambiciózní, případně z malých měst. Podle předsedy je potřeba rozvíjet i tuto formu, jako ideální mezikrok pro založení fotbalového družstva. Personální nároky nejsou zpočátku tak veliké a lze tak již po krátkém čase

stráveném tréninkem hrát alespoň nějakou formu „tackle“ fotbalu. Což se dříve díky absenci této personálně méně náročné varianty nedařilo a týmy tak byly nuceny ke spojování na dálku či k případnému úpadku.

Na druhou stranu se však v této formě jednotlivá družstva dokážou zaseknout a setrvat v ní i déle než by bylo potřeba. Před rokem 2010 ještě žádná personálně méně náročná varianta pro malé kluby nebyla a i tak s si tím jednotliví zástupci poradili a buď o něco déle před vstupem do soutěže budovali členskou základnu, nebo se více snažili a dokázali si vytvořit potřebný počet hráčů rychleji. I přesto, že dnes všechny týmy, které v současné době hrají „sedmičkovou“ soutěž, říkají, že mají v cílech přechod do soutěže v „jedenáctkovém“ fotbale, už samotný fakt, že mají možnost hrát nějakou soutěž nyní, je posouvá od dosažení samotného cíle. I tak si myslím, že je zavedení soutěže pro menší počet hráčů správným mezikrokem, který usnadňuje vstup na soutěžní pole amerického fotbalu v České republice. Toto pozorování bude blíže rozebráno u některých menších týmů, kterých se týká.

4.2 První prezentace AF v ČR

První zdokumentované zmínky o americkém fotbale na území dnešní České republiky můžeme najít v historickém dokumentu České televize, „USA – přítel a nepřítel /1945 – 1952/. Jak se ze spojence stal největší nepřítel.“ Jak název napovídá, celý dokument se zabývá poválečným urovnáním a změnou vnímání jedné z vítězných stran Druhé světové války. Samotný sport je v celém dokumentu naprosto okrajovou záležitostí, ale pro nás zatím jediným nalezeným svědectvím, že se zde americký fotbal hrál i před Sametovou revolucí. V čase 5:10 začíná ani ne 2 minutová minireportáž vypovídající jasné svědectví o sehraném utkání mezi americkými vojáky v americkém fotbale na pražském Strahovském stadionu. Z videa lze vyvodit několik zajímavých závěrů:

- S největší pravděpodobností se jedná o zápas s nejvyšší diváckou účastí tohoto sportu na území dnešní ČR.
- Mezi diváky jsou hojně zastoupeni i samotní vojáci, takže nelze určit, jakým procentem byli v obecnstvu zastoupeni Češi.

- Zápas se odehrál při oslavách odevzdání 1. Československého tankového sboru, který byl doposud pod velením americké armády, takže nelze určit, kvůli jaké události diváci přišli.
- Hřiště je připraveno podle amerických standardů včetně branek, nalajnování a doplňkového vybavení.
- Vítězem se stalo družstvo 94. divize výsledkem 6:0, ale nevíme nad jakým soupeřem.
- Z výsledku i záběrů hry samotné je patrné, že se jedná o vojáky sportující ve volných chvílích. Samotná kvality hry ve vybraných záběrech je poměrně malá a z toho i vyplývá nízký bodový výsledek na konci zápasu. V sestřihu toho „nejlepšího“ ze Strahova není k vidění ani jedna kompletní pasová přihrávka. Porovnáme-li to například se sestřihem profesionálního šampionátu z roku 1945, dostupného volně z kanálu youtube.com, je vidět na první pohled značný rozdíl ve výkonnosti.

Z videa plyne, že tak jako v Německu, kde americká armáda díky mnoha základnám a delšímu pobytu svých vojáků prezentovala americký fotbal, dostala i Česká republika šanci na přijetí tohoto sportu. Díky následnému historickému vývoji je ale patrné, že vše, co je či bylo americké, je špatné, a tak upadl americký fotbal v České respektive Československé republice na dlouhá léta v zapomnění. I když v Německu nepřišlo založení prvního klubu Frankfurter Löwen brzy po válce a stalo se tak až v roce 1977 (wikipedia), bylo to i tak o notnou řadu let dříve, než se tomu stalo na území Česka.

Výše zmíněným zápasem se historie amerického fotbalu v České republice víceméně neovlivnila a šlo tak pouze o jednorázovou událost. Další nalezené zmínky o americkém fotbale jsou tak datovány až do roku 1990 a odtud už se může začít psát novodobá historie, která bez přerušení funguje do dnešních dní.

4.3 Porevoluční liberalizace

Tak jak tomu bylo ve většině společnosti, stalo se i ve světě amerického fotbalu. Krátce po revoluci se otevřely hranice a vše západní bylo přijímáno bez kritičtějšího přístupu. Po lehkém stabilizování se brány západního světa otevřely naplno a

do Československa respektive Česka tak mohlo začít proudit vše z pokrokovějšího neprozkoumaného světa. Nejinak tomu bylo i v tomto sportu, kdy se hned v prvním porevolučním roce začala formovat uskupení, která stála za prvními živými zkušenostmi s americkým fotbalem. V následující kapitole je čerpáno z rozhovorů s jednotlivými dnes již pamětníky a sepsané historie z internetových stránek (<http://www.americafootball.estranky.cz>). Zpovídání byli Libor Komárek, Vlastimil Tománek, Martin Vobořil, David Krejbich a Jan Vrba. Následující výklad je brán chronologicky tak, jak se udál v počátcích, a není ještě rozdělen po jednotlivých klubech, protože úplné počátky amerického fotbalu v České republice jsou hodně svázány dohromady a jednotlivá témata nejde rozdělit bez ztráty celkové perspektivy.

4.3.1 Noris Rams proti Bamberg Bears

10. listopadu 1990 se udála první klíčová, porevoluční akce z pohledu amerického fotbalu. Na exhibiční zápas přijely dva německé týmy, Noris Rams a Bamberg Bears viz příloha 1. Exhibiční utkání, které se odehrálo za návštěvy několika desítek lidí v pražské Hostivaři, zlákal i některé klíčové činovníky pozdějšího vývoje, kteří si našli cestu na tribunu tohoto zápasu. Mezi dalšími se jedná především o Martina Vobořila, Mário Bukovčana, Michala Jirkovského a Libora Komárka.

4.3.2 První uskupení

Výše zmíněná čtveřice se následně setkává i na prvním otevřeném tréninku amerického fotbalu v České republice, který se koná na letenské pláni v lednu roku 1991. V době kdy internet a mobilní telefony jsou ještě divokými představami techniků ze Silicon Valley, není organizace takové akce nic jednoduchého. Podává se tak pro dnešní mladou generaci již těžko představitelný inzerát v novinách na první trénink. Zde se v prvním období schází na trénincích až 150 hráčů, kteří dychtí po novém sportu. Často se vyjíždí na tréninkové stáže do Norimberku a dalších německých měst, kde se sbírají první cenné zkušenosti a učí se první dovednosti. Vše se samozřejmě koná bez patřičného vybavení, které není kde nakoupit a i kdyby bylo, tak by možná nebyly prostředky. Tréninky tedy probíhají v kraťasech a tričkách a jedině, co si někteří hráči dokáží pořídit, jsou baseballové čepice s kšiltem, které ale pro samotnou hru mají pramalý význam.

V tomto období a čase vzniká na popud Martina Vobořila první tým amerického fotbalu v České republice, Prague Lions neboli pražští Lvi. Volba znaku a týmových barev je více než jasná a logicky koresponduje s národním znakem a národními barvami.

Spolek neznámých lidí, který svedl dohromady inzerát v novinách a touha vyzkoušet něco nového, a který se nezadržitelně rozrůstá bez zavedené organizace a stabilizovaného vedení, brzy naráží na první problémy. Formuje se zde více vůdčích osobností, které mají o organizaci a náplni tréninků svoji představu a nedokážou se shodnout na společné koncepci. Od Martina Vobořila a jeho Lions se tak odklání pánové Šídlo, Havránek a Melichar, kteří zakládají Prague Panthers, a druhá revoltující skupina se shromažďuje okolo Bukovčana, Komárka a Jirkovského s názvem Prague Cocks. Až později jim někdo s lepší znalostí angličtiny radí, že výběr jména není zrovna nejšťastnější. V dlouhodobém hledisku však samotný název nemá významnou pozici, protože založený klub se nedožije ani prvních narozenin. Díky tuhé zimě, kdy Panterům i Kohoutům odejde značná část hráčů a po zimě už se nevrátí, řeší kluby personální nedostatky společným sloučením a do historie se tak vtiskne ještě výrazněji klub Prague Panthers. Jméno si ponechává po organizačně propracovanějším klubu, ale samotný hráčský kádr vychází spíše z týmu Kohoutů. V příloze 3 je vidět první společná fotka po sloučení.

4.3.3 První zápas

Vůbec prvním zápasem s účastí českého týmu byl zápas mezi univerzitním týmem Wheaton College a Prague Lions. Američané s sebou přivezli i tolik potřebné výstroje a nic tak Pražanům nebránilo vyzkoušet si své dovednosti naplno. Na historicky první zápas s českou účastí odvedli Lvi velmi slušný kus práce a zápas skončil 0:36. Bohužel pro Lvy si Američané svoje vybavení po zápase zase posbírali a odvezli si ho zpět do USA. I tak se jednalo o klíčovou zkušenost, kdy hráči zjistili, že bez řádného vybavení to dál opravdu nepůjde a že do této doby se hrálo něco mezi přetlačovanou a ragby.

Vůbec první zápas výhradně mezi českými týmy se konal 3. října 1992 na hřišti Fakulty tělesné výchovy a sportu ve Vokovicích viz příloha 2. Aktéry byli samozřejmě pražští rivalové Lions a Panthers. První utkání si tak nesmazatelně zapsali do kolonky

vítězství Lions, kdy se jim podařilo zvítězit 26:16. Samotný výsledek však není tak důležitý jako fakt, že se jednalo o první zápas ve výstrojích mezi českými týmy.

4.3.4 První vybavení

V prvních letech po revoluci pochopitelně nebyl otevřený obchod s žádným vybavením pro sport, kterému se do této chvíle nikdo nevěnoval. I v tomto směru byly počátky ztíženy. Nezdálo se však, že by taková drobnost, jako nedostatek patřičného vybavení, měla nějakou z part nadšenců zastavit.

Pravděpodobně první kus výstroje do svého vlastnictví získal Vlastimil Tománek, když jako protislužbu obdržel ze Švédska helmu na americký fotbal. Jak sám přiznává, nejednalo se o zcela standardní nabytí majetku. Kuriózně se tak stalo za to, že jako zaměstnanec telefonní ústředny nechával zdarma, načerno volat dívku svému příteli do Švédska. Dopomohl tak k udržení vztahu na dálku a poté, co se příslušné děvče do Švédska odstěhovalo, poslalo zpět jako důkaz díků první helmu na americký fotbal.

Ostatní hráči neobdařeni štěstěnou natolik, aby se jim naskytla podobná situace, museli volit konvenčnější přístup. Hráči Prague Lions získali výstroje po objednávce z ledna 1992, kdy výstroje putovaly z USA až do léta. Ale v létě už nic nebránilo tomu připadat si víceméně nezničitelně a vrhnout se na americký fotbal v novém.

Naproti tomu již spojení Prague Panthers odcestovali s jedním z organizovaných zájezdů za nákupy do Norimberku, kde si v King Kong sportu mohli nakoupit vysněné vybavení. V počtu přibližně 25 hráčů si tak i Panteři vyrazili plnit své sny. Jen pro představu uvádím, že helma bez mřížky stála v přepočtu 7500 Kč, takže se rozhodně nejednalo o levné pořízení.

Ještě před samotným pořízením se však dlouho hledalo, jak si levněji nahradit potřebné výstroje alespoň částečně a pokud by to šlo, tak natrvalo. Kontaktovali se různé obchody a výrobci a opravdu se hledaly varianty. Nejdále došla komunikace s pardubickou firmou na výrobu helem pro ostatní sporty, kde se opravdu jednalo o prototypní výrobě. Nikdo ale nakonec nechtěl do projektu investovat potřebné finance na nákup helem, které by nebyly nijak certifikované, mohly by způsobit vážná zranění a hráči by s nimi ani nebyli připuštěni do zápasů. Ještě dál se pokročilo s chrániči ramen, kde dodnes fungující Jedlička Bureš sport sídlící v Dlážděné dnes už pod zkráceným JB Sport testoval výrobu chráničů. Tato firma se specializovala na hokejové výstroje, a tak zkusila i pár prototypů na americký fotbal. Velký úspěch ale jejich produkt nesklidil, protože se často ničil praskáním jednotlivých částí a obecně malou životností.

4.3.5 První roky fungování

Všechny výše popsané události se nesmazatelně vryly do historie. V prvních pěti letech od exhibičního utkání vzniklo v České republice na deset týmů, které začaly psát historii po svém. Skoro polovina týmů obratem zanikla nebo se přetransformovala či spojila s týmem jiným. Úroveň hry, pravidla, taktika, tréninkové postupy, rozbory a příprava byly pojmy, kterým se jednotliví hráči a jejich kluby teprve měli učit poznávat. Jak sám jeden z účastníků tehdejšího prvního zápasu přiznává: „Byl to punk a s tím, jak jsem se americkému fotbalu naučil za těch skoro třicet let alespoň trochu rozumět, tak vím, že to se samotným fotbalem opravdu nemělo, kromě výstrojí, míče a hřiště, tolik společného.“ Pochopitelně nejde dnešní optikou srovnávat výkonnost hráčů před více jak dvaceti lety, ale myslím, že důležitější je samotný fakt, že u toho hráči vytrvali a dlouhodobě tak mohli položit základní stavební kameny stavbě, která se jmenuje americký fotbal v České republice. I proto se pořádaly časté zahraniční výlety za zkušenějšími týmy především do Německa, kde se kluby rády dělily o své zkušenosti a vědomosti. Často se jezdilo do Norimberku za Rams, kteří zde měli první zápasovou exhibici a rádi se starali o týmy dychtící po znalostech a dovednostech. Navázána byla i spolupráce s americkými univerzitními týmy, které v rámci svých mimosezónních aktivit navštěvovaly Evropu a pomáhaly rozvíjet svůj národní sport.

I přes zmíněné výpomoci ale docházelo ke sporům. V každém týmu se tak dříve či později určily či vyprofilovaly vůdčí, trenérské osobnosti, které měly na starost sportovní činnost. Do té doby měl každý svůj názor na to, jak co dělat a proč. Informace se sbíraly jak od zahraničních trenérů, tak ze stáží, ale i ze satelitního vysílání ze zahraničí, odkud se odkoukávaly potřebné strategie.

Všechny tyto faktory byly společným jmenovatelem prvních několika let amerického fotbalu v Česku. Neznalost byla nahrazena chutí, nedostatek vybavení byl nahrazen zápallem a neorganizovanost byla zastoupena nadšením.

V prvních letech fungování se kluby často rozjížděly po různých městech České republiky, aby předvedly tento nový sport a přilákaly případné nové zájemce a nově vznikající týmy viz příloha 4.

5 KLUBOVÝ PŘEHLED

Pro potřeby přehledu jednotlivých klubů a přibližného času jejich vzniku byla vytvořena tabulka č. 1, která souhrnně a přehledně ukazuje, kdy který klub vznikl. Je z ní i patrná souslednost některých událostí. Především pak zániky a spojování klubů, které vyústilo do nově vzniklých celků. Z tabulky je také jasně patrné a vychází z ní rozdělení klubové historie do tří etap. Každá etapa je v tabulce v řádku rok barevně odlišena od další. První je tedy od roku 1991 do roku 1995 a má zelenou barvu. Druhá etapa je žlutá atd. Tyto etapy jasně korespondují s vlnami zakládání klubů. První období je spojováno s nadšením, pionýrskou činností a objevováním něčeho nového. Pro toto období je charakteristická nulová podpora. Všechna práce je přímo na klubech a jejich členech a nelze očekávat žádnou pomoc do začátku. S o to větším nadšením a entusiasmem se práce vykonává.

Tabulka 1: Přehled založení a existence klubů amerického fotbalu v Česku

Jméno klubu/rok	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Bílovice Sígrs																									
Bjorken Hammere																									
Brno Alligators																									
Brno Pitbulls																									
Budweis Hellboys																									
Haviřov Devils																									
Karlovy Vary Warriors																									
Liberec Highlanders																									
Liberec Titans																									
Nachod Bears																									
Ostrava Cobras																									
Ostrava Eagles																									
Ostrava Knights																									
Ostrava Steelers																									
Pardubice Bucks																									
Pardubice Stallions																									
Pilsen Bulldogs																									
Pilsen Patriots																									
Pilsen Tornadoes																									
Prague Black Hawks																									
Prague Black Panthers																									
Prague Cocks																									
Prague Hippos																									
Prague Lions																									
Prague Mustangs																									
Prague Panthers																									
Přerov Mammoths																									
Příbram Bobcats																									
Příbram Rams																									
Šumperk Dietos																									
Teplice Nordians																									
Trutnov Rangers																									
Ústí nad Labem Blades																									
Vysočina Gladiators																									
Znojmo Knights																									

Následuje mezidobí trvající skoro deset let, kdy se do mapy klubů amerického fotbalu zapíše pouze čtyři kluby, které vyplňují skoro „mrtvé období.“ V tomto čase vznikaly týmy spontánně především po přesunutí nějakého bývalého hráče z velkého klubu do menšího města.

A konečně poslední období „nového boomu,“ který může být zdůvodňován mnoha důvody. V tomto období ani ne deseti let vzniká celkem sedmáct nových uskupení, která chtějí promluvit do vývoje amerického fotbalu u nás.

V tabulce je každý tým reprezentován svoji hlavní klubovou barvou a výplň polí má následující význam:

- Klub zatím nenastoupil k žádné soutěži. Může se jednat o přípravný rok nebo roky, kdy například ještě nebylo založeno občanské sdružení.
- Klub v tomto roce hraje soutěž v „sedmičkové“ verzi. V minulosti se mohl zapojit do vyšší soutěže nebo nemusel.
- Klub v patřičném roce nastoupil pouze v mládežnické soutěži a neúčastnil se žádné vyšší soutěže.
- Klub se účastní pouze flag fotbalových soutěží a soutěže v „tackle“ fotbalu se ho netýkají.
- Klub se účastní soutěže v „jedenáctkové“ formě fotbalu. Zpravidla se jedná o nejvyšší možnou soutěž, kterou lze hrát.

Každému klubu bude v sekci období jeho vzniku věnován samostatný prostor, ve kterém by měly zaznít odpovědi na následující otázky a témata:

- Jména zakládajících osob,
- hlavní motiv k založení klubu,
- problémy a komplikace se zakládáním,
- stručná historie založení,
- současná situace,
- cíle a plány do budoucna,
- přehled způsobu komunikace klubu.

Na závěr každé etapy následuje krátké shrnutí, které pojmenuje společné jmenovatele jednotlivých období tak, jak vycházely z rozhovorů s jednotlivými osobnostmi.

5.1 První generace klubů

V následující kapitole budou popsány vzniky klubů v „první generaci“ klubů mezi roky 1990 a 1995. Úplné spojené začátky jsou popsány v předchozí kapitole, protože je nelze přímo rozdělit a jedná se o vůbec první společné začátky. I těmto klubům zde bude věnován prostor, který již bude zaměřen pouze na ně.

Tabulka 2: Přehled vzniku první vlny klubů

jméno klubu/rok	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Brno Alligators																									
Ostrava Cobras																									
Ostrava Eagles																									
Ostrava Knights																									
Ostrava Steelers																									
Pilsen Bulldogs																									
Pilsen Patriots																									
Pilsen Tornadoes																									
Prague Cocks																									
Prague Lions																									
Prague Panthers																									
Příbram Bobcats																									
Příbram Rams																									

Jak je patrné z tabulky 2, v prvních pěti letech od exhibičního utkání mezi německými týmy vzniklo v České republice alespoň na malou chvíli deset klubů. Některé se nedožily vlastních prvních narozenin a spojením či transformací podpořily jiné, tak aby alespoň čtyři respektive pět týmů mohlo existovat. Týmy jsou v tabulce uváděny v abecedním pořadí a kromě Prague Lions, kteří jsou vůbec prvním klubem založeným v České republice a bude jim dán první prostor, bude tento systém dodržován i nadále.

5.1.1 Prague Lions

Prague Lions jsou prvním založeným klubem amerického fotbalu v České republice. Ať už je jejich výkonnost jakákoliv a ať je jejich současná situace nelehká

Obr. 14 Současný znak Prague Lions

vzhledem k událostem posledních let, fakt, že jsou nejdéle fungujícím týmem v České republice, jim dává minimálně jedno prvenství, které lze ve vlastní prezentaci používat navždy. Prameny k této kapitole jsou bakalářská práce Vývoj amerického fotbalu v České republice, web americafootball.estranky.cz a rozhovory s Martinem Vobořilem, Liborem Komárkem, Danielem Leškem a Janem Štaidlem.

Klub byl založen Martinem Vobořilem po zorganizování prvního otevřeného tréninku na Letenské pláni, o kterém se píše výše. Na tomto místě se i nadále scházeli hráči k pravidelným tréninkům několik let. Klub Lions je od svého založení brán jako stabilní prvek na poli českého amerického fotbalu. Byl zde od začátku a spolupodílel se na všech významných krocích včetně založení České asociace amerického fotbalu, první reprezentaci, podpoře novým týmům atd. Výsledkově se mu nejvíce dařilo v samých začátcích, kde využil výhodu prvního založení a byl tak v prvních letech vždy o krůček napřed před konkurencí. Od založení České ligy amerického fotbalu se Lions stali jejími vítězi celkem 4. V roce 1998 Lions nečekaně porázejí ve finále svého městského rivala 29:8, přestože s ním dvakrát prohráli v základní části. Další vítězství si zapisují Lvi v letech 2004 a 2005, kdy také porazili Panthers a v roce 2006, kdy se Panterům nepodařilo dostat do finále a Lvi zde porázejí bratislavské Monarchs. Čistě pragmatickým pohledem skrz počet vítězství se jednalo o nejúspěšnější období klubu. Jinak hráli Lvi po většinu své historie „druhé housle“ za dominantnějšími Prague Panthers.

Jednou z klíčových postav historie tohoto klubu je Mike Quesnell, který přichází do pražského klubu v roce 1993 a díky zkušenostem z USA dokáže organizovat tréninky na profesionálnější úrovni než tomu bylo doposud. I díky němu získávají Lvi titul z roku 1998.

Mezi sezónami 2009 a 2010 se stal na poli amerického fotbalu v České republice asi nejzajímavější zvrát, který změnil a ovlivnil vývoj v České republice na několik dalších let. Po obrovských neshodách mezi prezidentem klubu, Janem Štaidlem, a ostatními členy managementu se klub rozpadá. Všichni seniorští hráči a management odchází a zakládají nový tým, Prague Black Hawks. Jádro sporu bylo, že vedení obvinilo Jana Štaidla z „ukradení“ klubu a především jeho názvu a ochranných známek. Měl tak udělat skrz zfalšování zápisu z poslední valné hromady, kam přidal hlasování, které se nikdy neuskutečnilo. Zároveň byla prezentována značně podezřelá finanční uzávěrka, ve které figurovaly některé těžko uvěřitelné a špatně doložitelné částky. Aby mohly být změny platné, získal k tomu ještě dva podpisy. Jeden od tehdejšího

placeného trenéra Martina Kociána a ještě jednoho řadového člena klubu. I díky jejich pomoci si zaregistroval značku na své jméno a měl tak prakticky nesesaditelnou pozici před ostatními členy, které mohl vydírat. Tato akce samozřejmě vyvolala ohromnou vlnu nevole, která rozpoutala řadu sezení a jednání před plénem všech hráčů. Nakonec jednou z klíčových rolí v tomto sporu měl americký misionář dlouhodobě žijící v České republice. Začínal u Lions jako hráč z USA. Díky své práci mohl zůstat u týmu několik let a rozšiřovat svoje pole působnosti. V klíčovém okamžiku byl hlavním trenérem juniorského kolektivu už třetím rokem. V tomto sporu už to vypadalo, že Jan Štaidl své funkce složí a odejde z týmu pryč, ale byl to právě Harrod, kdo se za něj se všemi hráči juniorky postavil a řekl, že je dobrým prezidentem. Jakou motivaci v tomto kroku spatřoval, se dá jen odhadovat. I díky určité animozitě vůči ostatním funkcionářům a trenérům seniorského týmu mohl cítit příležitost pro posílení své pozice pro klub. Mohl se domnívat, že díky případnému rozpadu se stane trenérem seniorského týmu. Nebo prostě věřil, že Jan Štaidl a on budou lepší budoucnost pro klub Prague Lions.

Z pozice hlavního trenéra juniorského týmu tak přesvědčil všechny juniory, aby zůstali spolu a věrní a postavili se za Jana Štaidla. Ten ve funkci setrval a celý mužský sportovní program, kromě dvou hráčů a celé vedení pochopitelně kromě prezidenta odcházejí a zakládají nový klub, Prague Black Hawks. Tento akt, jakkoliv se zdál zajímavý v roce svého uskutečnění, nabírá každoročně na nové dynamice, protože se od něj odvíjí další a další podružné události a činy.

Lvi tedy prošli před sezónou 2010 největší transformací, kterou si kdo dokázal představit. Odešel celý seniorský oddíl, ve vedení zůstal jeden člověk a vše se směřovalo na restart a více práce i díky dobře fungujícímu juniorskému programu. Po čtyřech odehraných sezónách od klíčového rozkolu už ale víme, že si Lions možná ukousli větší sousto, než jsou schopni strávit. Seniorský tým založený na mladých a perspektivních hráčích se sice probojoval v roce 2013 do finále České ligy amerického fotbalu, ale nejen že finále neměl šanci na úspěch, ale dostal se tam spíše díky neschopnosti ostatních týmů v témže roce. Jinak se seniorský tým potýká s nepřesvědčivými výsledky a každoročně tento klub opouští z různých důvodů značná řada hráčů odcházejících do jiných klubů udávající různé důvody. Jsou to právě relativně mladí hráči, kteří měli být základním stavebním kamenem, kterým ale dochází, že v týmu něco nefunguje a hledají si tak jiné angažmá. Z týmu před sezónou 2015 už pravděpodobně natrvalo odchází hlavní trenér Martin Kocián, který sice je jeden z nejlepších českých trenérů, a možná jediný profesionální, ale i on není spokojen

s tím, co se v klubu děje. Bude tak na prezidentovi, Janu Štaidlovi, a trenérovi, Zachovi Harrodovi, aby určili další směřování této po dlouhou dobu vlajkové lodi Českého amerického fotbalu.

Současnost

Lions se svými fanoušky komunikují prostřednictvím webových stránek (www.lions.cz) a dvou facebookových profilů rozdělených pro seniorský a juniorský tým, které sleduje 1039 respektive 1560 lidí. Na webu i na obou profilech se relativně často aktualizují články, i když se často pouze přeposílají mezi jednotlivými kanály. Zajímavostí je, že juniorský tým je na facebooku „oblíbenější.“ Zřejmě to svědčí i o celkovém zaměření klubu soustředit se na mládež, z čehož vychází i relativně úspěšné zakládání mládežnických programů flag fotbalu a divize kadetů (U15). Tyto kategorie jsou relativně nové a jejich budoucí přínosnost zatím není možné stanovit. Lze ale předpokládat, a příklady ze zahraničí tomu napovídají, že čím větší mládežnická základna bude okolo týmu fungovat, tím je pravděpodobnější, že to klubu přinese větší počet talentovaných sportovců a dlouhodobě i příznivců.

Na čtyři domácí zápasy Lions v sezóně 2014 našlo cestu v průměru na dvě stovky diváků na zápas. V roce 2014 postoupili Lvi do semifinále proti příbramským Bobcats a očekávaně podlehlí letos posíleným Rysům 49:21. V juniorské soutěži se mladí Lvi neprobojovali ze základní části. Jediné prvenství si tak připsalo družstvo kadetů, kteří zvítězili v turnaji flag fotbalu.

Klub Lions komunikují se svými fanoušky relativně obstojně a zároveň se snaží vytvářet doprovodné programy na zápasy a jiné podpůrné akce jako jsou různé charitativní činnosti i ve spojení s ostatními partnery.

Mezi největší úspěchy a důležité momenty Prague Lions patří:

- Mistr České republiky 1998, 2004, 2005 a 2006
- Několikanásobný mistr juniorské ligy
- Spoluzakladatel České asociace amerického fotbalu
- První klub amerického fotbalu v Česku, který funguje bez přerušování od svého založení
- Zakládání mládežnických kategorií

5.1.2 Prague Cocks

Obr. 15 Připínací placka s původním logem Cocks

Prague Cocks jsou úzce spjati s pozdějším fungováním Prague Panthers. Samotní Kohouti dlouho do historie nepromlouvali a byli pouze jednou z revoltujících složek prvních Lvů. Hlavními aktéry tohoto spolku byli Mاريو Bukovčan a Libor Komárek, se kterým byl veden rozhovor jak o začátcích Kohoutů, tak i déle fungujících Panterů.

Hlavním důvodem existence Kohoutů byla nemožnost vedení dialogu o budoucím směřování Lvů se zakladatelem, Martinem Vobořilem. Proto se oddělily dvě skupiny, přičemž tato si našla své pole působnosti v Bohnicích. Hned po první zimě se však po zralé úvaze přidali všichni hráči pod křídla Panthers.

5.1.3 Prague Panthers

Obr. 16 Poslední logo Prague Panthers

Prague Panthers jsou historicky vůbec nejúspěšnější klub v České republice. Od svého založení v roce 1990 byli schopni nasbírat za své působení dvanáct titulů mistra České republiky z osmnácti možných příležitostí. Z historického pohledu však už na své konto pravděpodobně mnoho titulů nepřipíše, neboť své angažmá ve všech ligách ukončil mezi sezónami 2012 a 2013 spojením s pražskými rivaly Prague Black Hawks.

Počátky Panthers však sahají k úplným začátkům amerického fotbalu u nás. Několik budoucích hráčů taktéž shlédlo exhibiční utkání Rams a Bears a následně se účastnili náboru na Letné. Jejich založení je spojeno s panem Havránkem, který byl prvním koordinátorem a trenérem, dá-li se to tak v této době nazvat. Klíčové pro budoucí fungování bylo spojení s Prague Cocks na jaře roku 1992, kdy oba týmy zjistili, že ne všichni hráči jsou do amerického fotbalu tak nadšeni. Tímto sloučením, získává klub novou dynamiku a především cennou základnu z hráčů Kohoutů (viz příloha 3).

Klíčovou postavou začátků fotbalu je postava Ciriana Kellyho, který původem z USA je schopen týmu předat potřebné a chtěné dovednosti. Panteri poté v roce 1993 poprvé porázejí městského rivala, Lions. Ve stejném roce zároveň poráží prvního zahraničního soupeře Passau Red Wolves 18:0 a vůbec se odráží tím správným směrem. V následujícím roce 1994 se zakládá Česká asociace amerického fotbalu, jejímž prvním předsedou je hráč Panthers, Ondřej Cvejn, a vypisuje se první Česká liga amerického fotbalu. Tu Panthers dominantně vyhrávají bez ztráty jediného bodu. I následující léta se nesou v podobném duchu dominance tohoto klubu. Tým se zároveň velmi často účastní zahraničních, především německých soutěží, kde také sbírá nemálo výher.

V roce 1998 přichází první prohra ve finále proti zlepšující se Ostravě Steelers a o rok později proti Pražským rivalům Lions. Po těchto dvou letech nastává restrukturalizace týmu, kdy v průběhu odchází hlavní trenér Kelly a tým tak hledá nové možnosti. V těchto letech začíná historie placených posil, které jsou schopny obohatit domácí soupisku. Podle autorova názoru zpočátku trochu nešťastně řešené možnosti posil, které lze využít jen na finálový zápas, snižují hodnotu získaných trofejí z následného období, ale alespoň je tato možnost následně zakázána a hráči musí odehrát povinný počet zápasů základní části pro případné nastoupení do playoff.

Další výraznou osobou, která zasáhla do fungování Panterů, je americký trenér se slovenskými kořeny John Srholec. Ten přijíždí po období dvou prohraných finále s Lions (2005, 2006) a dodává týmu potřebnou organizaci, řád, systém a disciplínu. Panteri v následujících letech jasně dominují celé České lize. Zároveň se jim daří v roce 2009 vyhrát EFAF cup (obdoba poháru vítězů), což se ještě nepodařilo žádnému jinému týmu ze střední či východní Evropy. Na vítězné vlně se Panteri pro nedostatek konkurence v Česku přihlašují do rakouské ligy amerického fotbalu (AFL), která je považována za jednu z nejkvalitnějších, ne-li nejkvalitnější v Evropě. Díky tomuto tahu jsou schopni lákat hráče z ostatních českých klubů, kteří mají touhu si zahrát americký fotbal na nejvyšší možné dostupné úrovni. V Rakousku však naráží na týmy, které jsou organizačně a výkonnostně dlouhodobě na jiné úrovni a uvědomují si tak důležitost funkčního klubového zázemí. Americký fotbal v českém pojetí se mění a už k němu nelze přistupovat pouze jako k víkendové zábavě. Míra konkurence se zvyšuje a s tím kladené nároky na jednotlivé hráče. V souběhu s rakouskou ligou nastupuje pochopitelně tým k českým zápasům, což se ukazuje jako ohromně náročná součást, protože klub ještě není dostatečně personálně široký, aby mohl obě soutěže ať už hráčsky nebo trenérsky oddělit, a v nabitém programu se tak objevují pro některé hráče

i dva zápasy v jednom víkendu. Přesto hráči a vedení tomuto směru věří, protože odehrají minimálně osm utkání ročně s velmi kvalitním soupeřem.

Prague Panthers od začátku účasti v rakouské lize nezaznamenávají větší úspěch a po dvou prohraných finále v české lize stojí před dalším historickým rozhodnutím. Po náročných vyjednáváních a dlouhé přípravě však dosahují společného cíle a před sezónou 2013 se domlouvají s Prague Black Hawks na dalším společném působení pod jedním jménem, Prague Black Panthers. Ukončují tak více než dvacetiletou éru nejdominantnějšího klubu v Českém americkém fotbale.

Největší úspěchy Prague Panthers:

- Jeden ze dvou nejstarších klubů v České republice
- Dvanáctinásobný mistr České ligy amerického fotbalu
- Základající člen České asociace amerického fotbalu
- Vítěz poháru EFAF v roce 2009
- Stabilní hráčský pilíř seniorské reprezentace

5.1.4 Brno Alligators

Obr. 17 Současné logo Brna Alligators

Brněnský klub píše svou historii od června 1991, kdy byl založen při Vysokoškolském sportovním klubu, Fakulty strojní, Vysokého učení technického. Je to zároveň jediný klub amerického fotbalu v Česku, který dodnes funguje pod patronátem vysoké školy. Alligators jsou zakládajícím a dodnes řádným členem České asociace amerického fotbalu. Zakládající členové byli spolužáci Petr Nedvěd, Marcel Steinbach, Radomír Konečný a Zbyněk Zelinka, přičemž poslední jmenovaný je jediným, který se americkému fotbalu věnuje dodnes, byť už „pouze“ jako manažer klubu. S ním byl také veden polostrukturovaný rozhovor o založení, historii, současnosti a případných plánech a cílech v budoucnosti.

V prvních letech fungování to bylo s Aligátory obdobné jako s ostatními nově vzniklými kluby. Žádné vědomosti a znalost hry, ale maximální nasazení a nadšení ze hry. Motivace a nápad k založení prvního klubu na Moravě přišel od čtyř výše

jmenovaných spolužáků, kteří zhlédli zápas na satelitním vysílání. A protože vysokoškolský klub žádný takový sport nenabízel, rozhodli se pro založení vlastního.

Historicky první zápas brněnského týmu se konal v Brně proti pražským Cocks. Cestou na zápas museli hráči ještě přemlouvát některé spolužáky, kteří sport nikdy nehráli, aby si s nimi šli sport vyzkoušet, protože jinak by zápas vůbec neuskutečnil. Do pozdějšího rozvoje silně promluvil Američan původem z Texasu, jehož jméno se již nepodařilo dohledat, a ten se okamžitě začal starat o organizaci tréninků, protože přinejmenším věděl, jaká jsou alespoň základní pravidla.

Brno se v následujících letech zapojilo jak do českých soutěží, tak zároveň do soutěží ve fotbalově rozvinutějším Rakousku. Zde odehráli několik sezón za občas prapodivných okolností, což dosvědčuje následující příběh. V jednom z prvních let účasti v zahraničí se Brno vydalo do Klagenfurtu na zápas proti tamním Jets. Po příjezdu ale oba týmy zjistily, že mají shodnou barvu v té době jediné sady dresů. Rozhodčí tak chtěli zápas kontumovat, ale Alligators měli naštěstí nová trika a tak si je obráceně naruby oblékli jako dresy a rtěnkou si na ně nakreslili čísla. Zápas se konal a Brno v dramatickém závěru strhlo vítězství na svou stranu. I přes to všechno pak rozhodčí zápas kontumovali pro špatné vybavení a vítězství si tak zapsali domácí Jets.

Z rozhovoru se Zbyňkem Zelinkou byla cítit drobná unavenost a znechucení nad dnešním fungováním. V počátcích se všichni pokoušeli sport posunout a nezištně investovali svou aktivitu a čas do společných projektů. Ručně si vyráběli různé nástroje a vybavení jako jsou pylony a narážeče, které byly potřeba a nebyly téměř k sehnání. V dnešní době přichází hráči k hotové věci, vše už je zařízené a tréninkem pro ně také veškerá práce končí. Ochota pro dobrovolnickou výpomoc je minimální. Spousta hráčů má neustále návrhy a příspěvky ke zlepšení, ale ve chvíli, kdy by mělo dojít od nápadu a idey k realizaci, nadšení se vytrácí.

Současnost

Brněnský klub je stabilním článkem jak České asociace, tak České ligy. I když se v roce 2014 neprobojoval ze základní skupiny a tým zřejmě nezažívá nejlepší období své historie, je zde snaha o vytvoření dlouhodobě fungujícího celku. Dlouhodobě se Alligators chtějí udržet v nejvyšší soutěži a pochopitelně mířit na mety nejvyšší. Co se ostatních cílů týče, snaží se Brno postavit mládežnický oddíl flag fotbalu. Ten je možná i preferovanější než junioři, protože s dětmi do patnácti let je jednodušší práce než s dospívajícími juniory ve věku do devatenácti let.

Mezi současnými problémy zmiňuje Zelinka problémy se zázemím a hřištěm, kdy jsou neustále zvyhodňovány a preferovány obvyklejší sporty.

Klub se svými fanoušky komunikuje spíše skrze svůj profil na facebooku. Přestože je na stránkách alligators.cz aktualizovaný plakát náboru, předchozí článek je zde umístěn ze zimy 2013. Na facebooku sleduje Alligators přes 1650 lidí a tvoří tak solidní fanouškovskou základnu. Z té si v průměru na domácí zápas svého týmu najde cestu přes 200 diváků. Tento průměr byl značně snížen zápasem proti Bulldogs, který se konal za vydatného deště a vzhledem k tomu, že brněnský areál nedisponuje krytou tribunou, byl to pravděpodobně největší důvod pro malou diváckou návštěvnost. Nepočítáme-li tento zápas do průměru, poskočí průměr na 250 diváků na zápas.

Dlouhodobě se soutěží účastnili i brněnští junioři, ale v posledních letech se nedaří nalézt dostatečný počet mladých hráčů ochotných se tomuto sportu věnovat. I přesto se tým snaží výhledově juniorský program stabilizovat. O tým se v současné době starají tři dobrovolníci a má k dispozici pět trenérů, kteří již nejsou aktivními hráči.

Největší úspěch klubu Brno Alligators:

- - 2. místo v České lize amerického fotbalu (2001, 2002)
- - Mistři ČR 2002, 2003 Halové mistrovství ČR
- - Vicemistři ČR 2004, 2006 Halové mistrovství ČR
- - 1. místo v České lize amerického fotbalu B (2006)
- - 1. místo v České lize amerického fotbalu B (2007)
- 1. místo v Podzimním juniorském turnaji (2001)
- 3. místo Česká juniorská liga 2006

5.1.5 Ostravské počátky

Začátky amerického fotbalu v Ostravě byly zřejmě nejdivočejší z celého Česka. Po jejich kořenech jsme pátrali s dopomocí současného předsedy Ostravy Steelers, Jana Klimeše, současného trenéra Jiřího Dluhoše, dlouholetého hráče Waltera Harazima a několika dalších. V letech 1993 a 1994 založil Aleš Vlašánek klub Ostrava Cobras a asi po půl roce se oddělují Hložek s Košařem a zakládají vlastní ostravský klub Knights. Z počátku jde tak jako ve zbytku republiky o naprosté nepochopení amerického fotbalu a jedná se v podstatě o týmové souboje na hřišti. Cobras krátce po svém založení

přejmenování na Eagles jsou složeni především z místních vyhazovačů a vůbec lidí, kteří nechodí pro ránu daleko. V tomto duchu se nesou první léta bez většího herního posunu, dokud do Ostravy nepřichází Dale Fackler a Bob Keyla a nevnáší do neorganizovaného násilí řád a pravidla. Zároveň motivuje jak Eagles, tak Knights k dalšímu společnému působení pod jednou značkou. A tak může v roce 1995 a vzniknout spojený ostravský tým Steelers.

5.1.6 Ostrava Steelers

Obr. 18 Současné logo Ostravy Steelers

Po příchodu amerických trenérů a sloučení obou předchozích klubů na sebe úspěch nenechá dlouho čekat. Ostravští hned v dalším ročníku ligy v roce 1997 poráží na stadionu SSK Vítkovice - Ostrava Prague Panthers a stávají se tak dodnes jediným mimopražským týmem, který vyhrál Českou ligu amerického fotbalu (v příloze 5 pozvánka na zápas). Steelers se podařilo díky investici a příchodu americké firmy, která měla na starosti výstavbu nové hutě, zužít znalosti Američanů, kteří byli ochotni pomoci a předali jim částečně otěže od svého klubu.

To se jim částečně stalo i osudným, neboť po dokončení projektu odjíždí zpět do své vlasti a o klub se nemá kdo starat. Ten se tak chvíli ocitá bez vedení a následně se v roce 1999 rozpadá a vrací se sem až po dlouhých jedenácti letech. Toto mezidobí vyplňují Havířovští Devils, kteří díky malé vzdálenosti mezi městy přebírají část hráčů a v dalších letech uspívají především s juniorskými kategoriemi.

Fotbalový klub se tak do Ostravy vrací až v roce 2010. Jan Klimeš se po dlouhé době vrací z Brna a znovuzakládá spolu s Jiřím Dluhošem Ostravský klub. Ten se ještě v též roce účastní podzimního turnaje a získává zde třetí místo. S obrozením Ocelářů na druhou stranu zaniká klub Havířovských Devils.

Současnost

Dnešní Ostrava je poměrně dobře organizačně zajištěna. O chod týmu se stará celkem pět funkcionářů a za sportovní stránku ručí tři nehrající trenéři a jeden hrající. V roce 2014 získali Ostravští titul mistra divize B, což je druhá nejvyšší soutěž hraná v Česku. Junioři se poté na podzim probojovali do finále, kde podleli v základní části neporaženým Black Panthers.

Webové i facebookové stránky mají Steelers aktualizované a přehledně zde informují o tom, co se kde děje. Na facebooku je sleduje 1565 lidí. Na jejich tři domácí utkání v sezóně 2014 si našlo cestu průměrně 235 lidí, což na druhou ligu není špatný počet. Své cíle má ostravský klub nastaveny tak, že se chce co nejdříve vrátit do nejvyšší soutěže a nadále posilovat juniorský program. Dlouhodobě se potýká s nízkým počtem trenérů, ale to trápí většinu týmů v České republice a bude tomu věnován prostor v pozdějším shrnutí. Jako dlouhodobý cíl je stanoven rozvoj flag fotbalu, protože je to ideální předstupeň juniorských kategorií.

Největší úspěchy Steelers:

- Účast ve finále v roce 1996
- Mistr ligy v roce 1997

5.1.7 Pilsen Bulldogs

Americký fotbal na Plzeňsku se opírá o počáteční snahu Jana Bednáře, který přišel do kontaktu s tímto sportem při studiích v Praze, kde chvíli hrál s Prague Panthers. Spolu s Bednářem stál u založení „charismatický obr“ Jaroslav Forbich a americký učitel na luteránské škole Brian Maurice. Tito pánové založili

Obr. 19 Původní logo Pilsen Bulldogs

v Plzni v roce 1995 první klub nesoucí jméno Bulldogs. Celá historie plzeňského fotbalu je čerpána z rozhovoru se současným manažerem Tomášem Sedláčkem, hráčem Jiřím Urbanem a webových stránek pilsenpatriots.cz. Ještě téhož roku se odehrála první přátelská utkání proti Prague Lions a Příbram Rams. Obě sice skončily prohrami obou týmů, ale celkově to tým namotivovalo k dalším výkonům. Bohužel přichází hned ze začátku rána spojená s odchodem dosavadního trenéra, sponzora a manažera v jedné osobě zpět do své rodné vlasti a klub se tak potácí bez vize a směru. Na chvíli se objevují osoby, které by rády převzaly otěže klubu, ale víceméně se to nikomu nedaří a klub se tak řítí do záhuby. Bulldogs po prohraném zápase v Bratislavě ukončují v roce 1996 svou existenci a nastává přechodové období.

5.1.8 Pilsen Tornadoes

Obr. 20 Původní logo Pilsen Tornadoes

Hned v dalším roce po rozpadu vzniká kolem stejných osob nový klub, Pilsen Tornadoes. To se kvůli špatnému vedení a vzniklým dluhům Buldoků distancuje od předchozího klubu a začíná se vším nanovo. V tento čas je klub veden Denisem Milfajtem, který se o něj stará po větší část klubové historie. Přestože se Tornadoes nezapisují na nejvyšší příčky jednotlivých soutěží, stávají se dobře fungujícím klubem, s nímž se musí dlouhodobě počítat. Klub pod tímto názvem funguje až do roku 1997, kdy přichází nový člen vedení. Bývalý šéf Viktorky Plzeň se začal soustředit na americký fotbal a pod jeho vedením se tým zatím naposledy přejmenovává na Plzeňské Patriots.

5.1.9 Pilsen Patriots

Klub Pilsen Patriots pokračuje v tradici amerického fotbalu na Plzeňsku. V současné době má osm členů organizačního týmu a čtyři trenéry, kteří se věnují pouze trénování. Patriotům se daří dobře pracovat s mládežnickými kluby a přestože se jim nepodařilo v roce 2014 složit juniorský tým, mají fungující tým flag fotbalu a pracují i s mladšími ročníky. Seniorský tým se v roce 2014 účastnil divize B, kde se neprobojoval do playoff. O rok dříve se junioři Patriots stali vítězi juniorského poháru.

Obr. 21 Současné logo Pilsen Patriots

V současné době se tým potýká s drobnými personálními problémy spojenými s dlouhodobým hostováním nejlepších hráčů u jiných celků. Mezi cíle organizace lze zařadit touhu zůstat v nejvyšší divizi fotbalu v Česku, vybudovat funkční a dlouhodobě udržitelný mládežnický program a pomoci při zakládání dívčího týmu.

Tým se svými fanoušky komunikuje skrz webové stránky pilsenpatriots.cz a facebookovou stránku, kterou sleduje přes 1800 fanoušků. Oba dva komunikační kanály jsou používány a pravidelně aktualizovány. Co se týče návštěvnosti, tak si na tři domácí zápasy v roce 2014 našlo cestu průměrně na 150 diváků.

Největší úspěchy Pilsen Patriots:

- Vítěz B divize České ligy amerického fotbalu
- Vítěz juniorského poháru 2013

5.1.10 Příbram Rams

Obr. 22 Původní logo Příbram Rams

Posledním klubem vzniklým v „první generaci“ klubů amerického fotbalu jsou příbramští Rams. Jejich založení mají podle současného trenéra a bývalého hráče Davida Dobiáše na svědomí pánové Martin Dlouhý, Aleš Kuchař a Miroslav Dvořák.

První jmenovaný strávil několik let v Prague Panthers a proto po návratu domů zakládá v roce 1995 nejprve v Sedlčanech, ale krátce nato již v Příbrami nový klub, který se jmenuje Rams. V prvních letech se tým silně opírá o postavu Martina Dlouhého, který má jako jediný alespoň základní představu o tom, co to americký fotbal je. Po jeho odchodu v roce 1997 se tým nachází v nesnadné situaci, kdy chybí silná osobnost, která by vzala odpovědnost na svoji stranu a vedla tým dál.

Po několika neúspěšných pokusech včetně Martina Vobořila tým naráží shodou okolností na Chrise Nielsna, který žije a podniká v Česku a s americkým fotbalem má bohaté zkušenosti ze své rodné země. Ten dodává týmu správný impuls a první změnou je název kvůli sponzorovi, který se mění na Příbram Bobcats.

5.1.11 Příbram Bobcats

Obr. 23 Současné logo Příbram Bobcats

Změna názvu je sice kosmetickou záležitostí, ale do dalšího ročníku nastupuje přejmenovaný tým plný odhodlání. Má sice drobné předsezónní spory s asociací, ale vše je před začátkem urovnáno a může se začít hrát. Hned v druhém roce působení Nielsna vzniká zvláštní situace. Bobcats v tomto roce posiluje sedm zahraničních hráčů a jsou považováni

za černého koně soutěže. Po porážce obou pražských týmů už se zdá, že nic nemůže zabránit triumfu v tomto ročníku. Přichází ale disciplinární řízení s Milanem Fürstem, za kterého Příbram neuhradila odstupné. To se protahuje a Milanovi je zakázáno nastoupit do řadového zápasu. S tím se nemůže smířit hlavní trenér Nielsen a odmítá nastoupit s celým týmem. Díky nedomyšlené akci ale Bobcats za kontumaci ztrácí dva body a do finále se tak po přepočítání nedostávají. Těžko hodnotit s takovým odstupem akci, která svého času vyvolala nejen vášnivé debaty. Vznášela se obvinění z podjatosti asociace, z toho, že Panthers mají účast ve finále koupenou a podobné. Každopádně tato aféra značně ubrala Bobcatům vítr z plachet a rozpoutala sérii vnitřních sporů. Po určité eskalaci odchází ústřední postava Nielsna, která postavila klub na nohy, a tým se tak opět noří do propasti, kdy neví, co se sebou.

Od té doby byli Bobcats účastníky soutěže, ale nikdy se do nich nevkládali větší naděje. Až v letošním ročníku 2014 získává tým novou energii a výrazně zasahuje do výsledkové listiny. Po několika letech strávených v pražských týmech se vrací zkušení hráči, kteří okamžitě zvedají tým o třídu jinam. Zároveň s nimi přichází několik bývalých hráčů Black Hawks, kteří se buď nedostali do sestavy nově vzniklých Black Panthers nebo se neztotožnili s myšlenkou společného velkoklubu. Díky těmto posilám a akvizici několika zahraničních posil se Bobcats proboují až do finále. Zde sice podlehnou Black Panthers, ale předvádí, jak se lze za jeden rok herně zvednout.

Dlouhodobě se Příbram chce věnovat práci s mládeží a rozvoji flag fotbalu a zároveň s tím se pokusit vystavět opravdový fotbalový areál.

Co se týče komunikace s fanoušky, využívají Bobcats svůj web bobcats.cz a pochopitelně v dnešní době facebookový profil. Tam je sleduje přes 1150. Tím se řadí na nižší příčky v tabulce komunikace mezi ostatními týmy hrajícími obdobné soutěže. Na čtyři domácí zápasy se v průměru přišlo podívat 175 diváků, čímž se také řadí k nižším příčkám v tomto hodnocení.

Největší úspěchy příbramských Bobcats:

- Účast ve finále České ligy amerického fotbalu 2014
- Vítězství v juniorské lize v roce 2005

5.1.12 Společná charakteristika klubů první vlny

V prvních pěti letech dokázalo po České republice vzniknout na třináct týmů. V nich se už v prvních letech přelévají hráči tam a zpět a po více než dvaceti letech funguje z těchto třinácti alespoň v nějakém odkazu pět. Cocks, Eagles, Cobras a Knights se nedají brát jako plnohodnotné kluby, protože jejich působení mělo poměrně krátkého trvání a ve výsledku se tým sloučil, přejmenoval nebo jinak transformoval do jiného celku.

Zjednodušeně se tedy dá říci, že tam, kde v těchto letech vznikl klub amerického fotbalu, tam se alespoň v nějaké podobě udržel do dneška. Navíc tyto první kluby hrají klíčovou roli v dnešní asociaci a mají vůdčí postavení spolu s vybranými celky na našem území.

Z většiny rozhovorů vyplývá několik společných momentů pro tyto první roky, které bych rád vyzdvihl:

- Všichni účastníci počátečních snah o americký fotbal se shodují na tom, že začátky byly poměrně divoké a dnešním pohledem značně nefotbalové. Od srovnání s organizovaným přetlačováním, přes skupinovou rvačku na louce se přirovnání blíží i ke zvláštnímu ragby. Vše vychází z touhy hrát bez patřičných znalostí.
- Informace o americkém fotbale nebyly prakticky k sehnání. Jediným zdrojem informací byli zahraniční hráči a trenéři. Bohužel to často vedlo i k nesmyslným informacím. Každý Američan byl okamžitě pasován do role experta a z toho také často vznikalo pozdější zklamání při prozření.
- Chut' a nadšení z nového bohatě vynahrady nedostatky tehdejších tréninků. Hráči a i lidé okolo týmu se více zapojovali do výpomoci a nezištně přikládali ruce k dílu. Dnes většina přichází k hotové věci a touha přiložit ruku k dílu není příliš vysoká.
- Založení klubu v době začátků se nedá srovnat s dneškem. Dnešní zakládající mají k dispozici veškerou péči. Návod od asociace, jak založit sportovní klub, trenérskou výpomoc do začátků, školení z pravidel, školení pro trenéry atd. Nic z těchto „vymožeností“ nebylo před dvaceti lety k dispozici a vše tak bylo na jednotlivých klubech a jejich představitelích.

- Problémy jako nedostatek peněz, hráčů, juniorů, trenérů se v různých výkyvech stále opakují a je třeba s nimi pracovat koncepčně se snahou minimalizovat odchylky. Není namístě panikařit pokaždé, když se podobný problém vyskytne.

5.2 Střední generace

Po „boomu“ v prvních pěti letech, kdy byly založeny všechny výše zmíněné kluby, se situace na deset let zbrzdila. Jak je vidět z tabulky č. 3, vzniká hned na přelomu prvního a druhého období tým Havířov Devils, který by se mohl ještě řadit k první generaci. Po jeho založení přichází útlum a až pozdější vznik pardubických Stallions. Toto druhé období je charakteristické pro obtížný vstup nových týmů. Ve většině ročníků se hraje pouze jedna výkonnostní úroveň, což způsobuje pro nově vzniklé kluby značné problémy. Potkat se v prvním roce působení s týmem, který působí v lize přes deset let, není příliš praktické. Tomu i odpovídají některé výsledky dostupné z webových stránek České asociace (www.caaf.cz), kde se v těchto letech výsledek s rozdílem přes sto bodů sem tam objeví.

Tabulka 3 Vznik klubů ve střední generaci

jméno klubu/rok	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Bílovice Sígrs																									
Havířov Devils																									
Liberec Highlanders																									
Liberec Titans																									
Pardubice Stallions																									

5.2.1 Bílovice Sígrs

Obr. 24 Současné logo Bílovice Sígrs

Klub Bílovice Sígrs byl neformálně založen již v roce 2004, kdy se starší hráči především z Brna Alligators na sklonku kariéry rozhodli dát se dohromady a zahrát si každoroční Vánoční turnaj, případně někde dohrát konec kariéry. V počátcích se tedy jednalo o obdobu pražských Oldboys, což je uskupení povětšinou bývalých hráčů nejvíce z pražských klubů a složených téměř výhradně také kvůli účasti na Vánočním turnaji. Počáteční minimální ambice tohoto klubu později začínají bujet a

z klubu se stává řádný člen asociace, který se zapojuje do pravidelných soutěží a začíná pracovat s mládežnickými celky.

U založení Sígrs stojí bývalý hráč Alligators a Panthers, který se po ukončení kariéry v Praze rozhodl věnovat fotbalu i nadále, ale kvůli personálním neshodám s vedením jediného brněnského celku si zakládá svou vlastní platformu v podobě Sígrs. Z rozhovoru s ním a týmových webových stránek je čerpáno pro účely této kapitoly.

U založení klubu bylo přibližně dvacet bývalých hráčů bez větší hráčské perspektivy, ale společné zápolení vlilo těmto hráčům novou krev do žil a tým se v roce 2012 registruje jako občanské sdružení a pořádá nábor, což mu pomůže v růstu na třicet hráčů. Díky pořádaným náborům přichází k týmu stále větší množství mladších hráčů, což snižuje věkový průměr, o kterém se říkalo, že je jednoznačně největší v celém Česku. Tým má k vlastní prezentaci výše zmíněné webové stránky, ale ty příliš neaktualizuje (poslední článek je tři roky starý) a komunikuje skrz facebookovou stránku, kterou sleduje 465 lidí. Do areálu Ragby Bystrc si při zápasových dnech Sígrs našlo v průměru 105 diváků na zápas. V současné době se o tým stará téměř výhradně zakladatel Petr Švanda za pomoci dvou lidí. Trenéři zatím u Sígrs nevyrostli žádní, a tak se klub nechá trénovat zkušenějšími hráči.

Mezi největší úspěchy klubu patří:

- Vítězství ve finále České ligy divize C v roce 2012 nad Prague Běčko v poměru 32:0
- Vítězství v České lize divize C v roce 2014 vítězstvím nad Znojmo Knights 16:14

5.2.2 Havířov Devils

Obr. 25 Původní znak Havířov Devils

Havířovské Devils založili nadšenci, kterým se nechtělo dojíždět na tréninky do Ostravy. Klub se stabilizuje a dlouhou řadu let je řadovým členem České asociace. Po rozpadu Steelers přebírá část hráčů Ostravy, která je ochotna přejíždět. Úplně původní název klubu jsou Vikings. Ten se ale dlouho neudrží a vznikají Devils. Je to v podstatě jediný tým v

historii amerického fotbalu v Česku, který nadobro ukončil své působení v lize. Ve většině ostatních případů se funkce týmu v nějaké míře zachová nebo se organizační struktura a hráči pouze přesunou pod jinou hlavičku a v činnosti se pokračuje. U Devils je tomu tak z poloviny. Část hráčů se sice přesunula do nedaleko vzniklých Ostravy Steelers, ale větší část končí a především končí celá organizační struktura. Část práce o Havířovském týmu čerpá od bývalých hráčů a Ondřeje Chvojky a bývalého manažera, Jaroslava Moroviecze. Ten byl klíčovou postavou pro celý klub a prakticky organizoval veškeré dění. Především díky ztrátě jeho chuti a neochotě někoho jiného převzít otěže se klub rozpadá. Nutno dodat, že v posledních letech se Devils příliš nedařilo a ve chvíli, kdy v sousední Ostravě vznikli konkurenční Steelers, kteří přetáhli pár klíčových hráčů, bylo prakticky jasné, že fotbal v Havířově skončí.

Klub však za svou historii zapadl mezi stabilní týmy a konec jeho účinkování je ztrátou pro celou ligu. Devils také velmi dobře pracovali s mládeží, neboť se jim pravidelně dařilo účastnit se soubojů o první místo a v roce 2005 dokonce juniorskou ligu vyhráli.

5.2.3 Liberec Highlanders

Obr. 26 Původní znak Liberec Highlanders

Kořeny amerického fotbalu v Liberci sahají až do roku 2000, kdy partička kamarádů vyrazila na zápas do Prahy. Ze zápasu se už vracela skupina okolo Radima Pařízka, Jaroslava Fanty a Radima Havlíčka rozhodnuta, že zkusí vytvořit první tým v severočeském kraji. Vhod jim přišla i pomoc od Daniela Macharta, bývalého hráče Prague Panthers, který po přestěhování do Liberce

pomáhal s první činností. Dále se brzy připojuje Jan Veselý, který se stává klíčovou osobností pro další vývoj. S ním a s Danielem Machartem byl dělán rozhovor o historii fotbalu v Liberci.

V prvních zhruba dvou letech se opravdu scházela pouze banda kamarádů v parku a házela si šišatým míčem. Poté, co se jejich počet rozrostl zhruba na patnáct, rozhodli se pro zorganizování prvního náboru a ustanovení pravidelných tréninků. Tento nápad

se chytá a v roce 2002 tak mohou oficiálně vzniknout Highlanders. Původně se jednalo o jménech Eagles a Hawks, podle oblíbených amerických týmů, ale vítězí název s významem a „osobním“ vztahem k místu.

V prvních letech se nedaří dát dohromady mužstvo dostatečně široké, aby mohlo nastoupit samostatně do soutěže, a tak na dálku hostují s Pardubicemi a Plzní.

Situace se zásadně mění s příchodem sponzora respektive mecenáše. Jedná se o zámožnou osobu, která jednoduše touží vlastnit svůj klub. Do týmu investuje značné prostředky. Platí Nikitu Maximova a Pavla Hružika jako dojíždějící trenéry a hráče a skrz různé mediální akce se snaží rozšířit povědomí o fotbale v Liberci. Highlanders se v těchto letech tváří jako tým, který do dvou let vyhraje ligu a vybuduje nejúspěšnější sportovní program. Děje se přesný opak. Týmu se nijak zázračně nedaří a mecenáš ztrácí trpělivost nebo dostatek peněz a narychlo opouští tým. Zanechává za sebou ještě značné dluhy za různé pronájmy a vůči asociaci. Díky tomu se klub noří ještě do větších problémů a v roce 2009 ukončuje svou existenci.

5.2.4 Liberec Titans

Obr. 27 Současný znak Liberec Titans

Po roce a půl neexistence klubu v Liberci se vrací Jan Veselý ze svého hráčského angažmá v Praze a spolu s Petrem Průškem obnovuje fotbalovou tradici v Liberci. Klubu se částečně podaří vyhnout se dluhům předchozí organizace, ale vzhledem k tomu, že ve vedení jsou i někteří stejní členové, Česká asociace je nekompromisní a trvá

na uhrazení předchozích závazků. Nakonec dochází ke kompromisu a částečné úhradě a klub se může zapojit do soutěží.

Titans se v roce 2015 poprvé chtějí účastnit „jedenáctkové“ soutěže a dlouhodobě se v ní udržet. Jako další cíle si kladou zapojení do mládežnických soutěží, neboť už mají skoro dvě desítky juniorských hráčů. V současné době se o chod klubu stará osm lidí, ale trenér na „plný úvazek“ je pouze jeden. Všichni ostatní trenéři jsou stále ještě aktivními hráči.

Klub komunikuje aktivně skrz webové stránky (www.titans.cz) a facebookové stránky, kde má přes 1200 sledujících. Na jejich utkání si v roce 2014 našlo cestu na 170 diváků na zápas. V posledním ročníku vypadli Titans v předkole playoff z České ligy divize C.

5.2.5 Pardubice Stallions

Obr. 28 Současný znak Pardubice Stallions

Pardubice Stallions jsou posledním z druhé vlny zakládaných klubů. O jejich historii lze značné množství nalézt na domovských stránkách, odkud čerpá tato kapitola, což je zároveň doplněno svědectvími Jaroslava Bojarského a Petra Kalhouse. Klub existuje od roku 2003, kdy skupina mladíků nadšena tímto sportem začala iniciovat první pravidelnější setkání. Byli mezi nimi Šimon Hradní, Pavel Řežábek a Jan Kakos. Mladíci původně pojmenovali svůj klub Pirates. Pomocnou ruku jim s organizací a trénováním podává Jaroslav Bojarský, bývalý hráč Prague Panthers. Ten udává klubu potřebný řád a systém tréninků a navazuje spolupráci s křesťanskou organizací COI (Christian Outreach International), která dokáže za podmínky změny jména dodat tolik vzácné výstroje. Klub se tedy přejmenovává na Stallions a nic už nebrání tomu, aby se klub zapojil do soutěže. Jako doteď jediný klub se Stallions zapojují díky nízkému věkovému průměru nejdříve do juniorské soutěže a až následně do seniorské.

V Pardubicích se později objevuje obdobný problém, jako u jiných menších klubů, že nemají dostatek hráčů. V té době ještě nebyla zavedena nižší soutěž pro fotbal v „sedmičkové“ verzi a týmy jsou tak nuceny k nedobrovolnému slučování či konci. Americký fotbal se tak na pár let v Pardubicích odmlčuje, aby se po restrukturalizaci vedení a jinak nastaveným vnitřním pravidlům vrátil ještě v lepší formě.

V posledním ročníku ligy byl klub účastníkem seniorské ligy nejvyšší divize A. I přestože se mu nepodařilo vyhrát jediný zápas a mohl být brán jako „otloukánek“, patří klubu obrovský respekt za to, že se dokázal postavit do té nejsilnější soutěže.

Přestože klub nepodává zatím nejvyšší možné výkony v soutěži, má velmi dobře pracující organizaci. O chod klubu se stará celkem deset lidí a daří se velmi dobře

komunikovat s fanoušky. Ať už je to skrz facebookovou stránku, kterou sleduje velmi slušných 2425 lidí nebo web, kde pravidelně vychází články. Tým má spíše problémy po sportovní stránce, neboť má jen jednoho trenéra a zbytek musí organizovat zkušenější hráči. Dlouhodobě se Stallions chtějí udržet v nejvyšší lize a zlepšovat svůj herní projev. V krátkém horizontu by jim v tom měl pomoci americký import, na kterého na nadcházející sezónu šetří. Zřejmě i díky dobré komunikaci a doprovodnému programu se na Stallions chodí dívat jedna z nejvyšších návštěvností v lize. V ročníku 2014 to v průměru na zápas bylo necelých 450 diváků.

5.2.6 Společná charakteristika klubů druhé vlny

V době mezi lety 1996 a 2005, kterou se zabývá toto období, vzniklo v České republice nejméně klubů ze všech tří etap. Všechny mají dohromady společné právě jen to období. I přesto se najdou určité rysy, které se projevují u více klubů.

Nejvíce patrné je to u klubů Stallions a Highlanders respektive Titans. Ti zpočátku nemají dostatečnou šířku hráčské základny a odehrávají tak několik sezon spolu. Poté, co se rozhodnou, že už jsou rozrostlí dostatečně, vrhají se do vlastní „jedenáctkové“ soutěže. Highlanders ji ve druhém ročníku vůbec nedohrávají a tím vzniká i značná část jejich dluhů. Na druhé straně Stallions to vydrží, ale klub na to personálně také nemá a na několik let přestává hrát. Naštěstí pro tyto kluby došlo po nějakém čase k určité genezi a vzniká právě „sedmičková“ liga, která je ideálním předstupněm pro následný velký fotbal.

Jinak lze toto období označit jako nejméně atraktivní pro zakládání nových klubů. Prvotní nadšení ze všeho amerického a toho, co tady nebylo před revolucí, již zřejmě opadlo. Asociace nijak zásadní tlak pro vznik, rozvoj a podporu nových klubů nevytváří a všechno tak je na samotných nováčcích. Americký fotbal se v tomto období netěší ani nijak velké popularitě a v televizi se zatím přenosy zámořské NFL vysílají jen na sportovních, placených kanálech.

5.3 Mladá generace

Do nejmladší generace, která byla určena na posledních deset let od roku 1996 do roku 2014 respektive 2015, patří celá řada klubů. Zcela jistě se dá hovořit o jakémisi

„boomu.“ Jak je patrné z tabulky 4, vzniklo v tomto období celkem sedmnáct klubů, přičemž u dvou se jedná o transformaci předchozích, ale u zbytku se bavíme takřka o založení na „zelené louce.“ Tento fakt je skvělou zprávou pro celou komunitu amerického fotbalu v Česku, protože přichází tolik potřebný růst a rozšiřování členské základny.

Přestože se většina těchto mladých klubů ještě nezapojuje do soutěže v „jedenáctkové“ soutěži, dlouhodobě k tomu, doufejme, většina týmů chce směřovat.

Tabulka 4 Přehled vzniklých klubů mladé generace

jméno klubu/rok	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Bjorken Hammere																									
Brno Pitbulls																									
Budweis Hellboys																									
Karlovy Vary Warriors																									
Nachod Bears																									
Pardubice Bucks																									
Prague Black Hawks																									
Prague Black Panthers																									
Prague Hippos																									
Prague Mustangs																									
Přerov Mammoths																									
Šumperk Dietos																									
Teplice Nordians																									
Trutnov Rangers																									
Ústí nad Labem Blades																									
Vysočina Gladiators																									
Znojmo Knights																									

5.3.1 Bjorkenn Hammere

Obr. 29 Současné logo Bjorkenn Hammere

Březolupská Kladiva by se do starého keltského jazyka dala přeložit jako Bjorkenn Hammere. I tak vznikají názvy klubů amerického fotbalu. Organizace, která je spíše prací jednoho člověka a váže se na místo jeho trvalého pobytu, Březolupy, se potýká s existencionálními problémy. Celý americký fotbal v této obci, která má okolo sedmnácti set obyvatel, je vázaný na postavu Petra Žourka, který byl zároveň zpovídán pro účely této práce. Americký fotbal zde

začal po organizaci jednorázového turnaje, „Rednecks Bowl“ v roce 2012, který Žourek spolu s bývalým hráčem Panthers, Liborem Komárkem, organizoval. Slušná divácká návštěvnost místních probudila určitý divácký zájem. Žourek tak v tomto roce zakládá Kladiva a pokouší se rozjet tuto iniciativu ve své obci. Sám ale americký fotbal nikdy aktivně nehrál a tak především jako naprostý teoretik naráží na nedostatečné trenérské zkušenosti. Pomocnou ruku k dílu nikdo moc přiložit nechce a možná ze stejných

důvodů ani neumí a tak se klub v podstatě od založení potácí a nikdy se pořádně nestabilizoval. V podstatě jedinou účastí v soutěžích byly turnaje ve flag fotbale. To plyne i ze zaměření tohoto klubu, který by se chtěl dlouhodobě věnovat spíše juniorům a mladším kategoriím. V současné době klub stagnuje a hledá vůdčí osobnosti, které by pomohly s vedením tréninků. Webové ani facebookové stránky v současné době nefungují.

5.3.2 Brno Pitbulls

Obr. 30 Současný znak Brno Pitbulls

Pitbulls jsou třetím založeným klubem v Brně a blízkém okolí (Alligators, Sígrs). Založeni byli Davidem Kryštofem, Vlastimilem Hodaňem a Adamem Dvořáčkem v roce 2012 na podzim. Z rozhovoru s Dvořáčkem a webových stránek (Pitbulls.cz) bylo čerpáno pro potřeby této kapitoly.

Při založení měli pouze devět členů, ale dnes se počet jejich členů pohybuje již okolo 50. Klub zakládali bývalí hráči Alligators, protože se úplně neshodovali s trenérským složením a jejich směřováním. Problémy s trenéry mají pochopitelně vlastní, protože v žádném městě v Česku není fronta kvalitních trenérů amerického fotbalu bezprizorně čekající na nabídnuté angažmá. I tak už má klub k dispozici tři nehrající trenéry. Zbytek obstarávají nejzkušenější hráči. O chod klubu se starají čtyři lidé. V roce 2014 se klub účastnil ČLAF C a vypadl v souboji o divokou kartu s Budweis Hellboys.

Do dvou let by se Pitbulls chtěli rozrůst natolik, aby se mohli zapojit do „jedenáctkové“ soutěže a přibrat juniorský oddíl.

Pitbulls zatím nebyli schopni sehnat si vlastního sponzora a v tomto směru spatřují i značný prostor pro zlepšení od celé komunity. Uvádí zde pro příklad spolupráci baseballových týmů s americkými týmy v nejvyšší soutěži MLB (Major League Baseball). Z USA tak do Česka plynou prostředky na rozvoj tohoto sportu v Evropě. Autor k tomu dodává, že situace v baseballu a americkém fotbale je nesrovnatelná. MLB využívá na rozdíl od NFL hráčské farmy a již několikrát se stalo, že hráč přešel do USA. Celý sport je na srovnatelnější úrovni. Přejít českého hráče, který by vyrůstal a učil se v Česku a poté se probojoval do NFL, zatím nenastal a ještě dlouho nenastane. Z Evropy již sice podobné případy známe (Bjoern Werner, hráč

Berlin Adlers, byl draftován v roce 2012 do NFL), ale jsou spíše ojedinělé. NFL si myslí, že se jí nevyplatí investovat do evropského trhu jinak než prostřednictvím pár zápasů odehraných každoročně v Londýně. Více o tomto tématu lze získat zde <http://articles.philly.com/keyword/nfl-europe>

Klub komunikuje se svými členy a fanoušky skrz aktivní web a facebookový profil, který sleduje 835 lidí. Na domácí hřiště, které Pitbulls sdílejí se Sígrs si v letošním roce našla cestu poměrně nestabilně velká skupina diváků v počtu od osmdesáti po 260. V průměru tedy těsně pod 150 na zápas

5.3.3 Budweis Hellboys

Obr. 31 Současný znak Budweis Hellboys

Americký fotbal v Českých Budějovicích a počátky pekelníků jsou spojeny s Petrem Soumarem, obyvatelem Českých Budějovic, který má o tento sport zájem, Janem Vrbou, tou dobou hráčem Prague Panthers, a Jakubem Skácelem, současným členem Brna Alligators. Z webových stránek klubu (hellboys.eu) a rozhovoru s Petrem Soumarem bylo čerpáno v této kapitole.

Klub byl založen pro naprostou absenci kontaktních sportů v jižních Čechách. Naprostou náhodou se k týmu dostal i Jan Vrba z Prahy, který byl požádán, jestli by nechal trenérskou funkci. Ten se jí chopil a první dva roky se dle vlastních možností dopravoval na týmové tréninky a trénoval. Klub je od svého počátku součástí České obce sokolské.

V současné době se klub připravuje na vstup do „jedenáctkové“ soutěže v roce 2015. Klub by dlouhodobě pochopitelně chtěl vybudovat juniorský tým, protože v tom vidí smysl a budoucnost, ale v současné době na to nemá zázemí materiální ani personální. Největším úspěchem klubu je vítězství České ligy divize B v roce 2012. Klub je jedním z nejoblíbenějších, co se týče facebooku. Jeho stránky sleduje přes 3130 lidí. Zároveň je i velmi aktivní na svém webu, kde informuje o současném dění. Poslední zpráva je o účasti na charitativní akci, v čemž jsou české týmy ještě stále poměrně nepružní. I přesto, že se klub těší veliké oblibě na internetu, není toho schopen využít ve zvýšení návštěvnosti. Na jeho domácí zápasy si v roce 2014 našlo cestu 126 diváků v průměru na jeden zápas.

5.3.4 Karlovy Vary Warriors

Obr. 32 Současný znak
Karlovy Vary
Warriors

Warriors patří k vůbec nejmladším klubům v Česku. Klub se nechal hned ze začátku své existence pokřtít ohněm, když ve stejném roce založení, 2012, nastoupil k účasti na Vánočním turnaji. Zde se potkal s mnohem zkušenějšími celky a příliš nezabodoval, ale přinejmenším si vybudoval nebojácné jméno. Jeho historie se váže na Jakuba Čejana, který má dodnes jako jediný zkušenost s trénováním u zkušenějšího týmu (Prague Lions), a Václava Blahouta. Ten sice zkušenosti s fotbalem neměl, ale o to více to dohání nadšením. Z rozhovoru s ním a z webových stránek (www.warriorsfootball.cz) klubu bylo čerpáno pro tuto pasáž. Klub se v počátcích spojoval s nedaleko vznikající skupinkou Chodov Pharaohs, ale ta neměla delšího trvání než jeden rok. A potom, co nejaktivnější člen Pharaohs tento spolek vytuneloval tím, že vybral příspěvky a nikdy z nich nezapltil za tréninkové plochy a další náležitosti, toto uskupení rychle zaniká. Klub se tak staví výhradně na skupině z Karlových Varů a zapojuje se do soutěží v seniorské kategorii. V současnosti V roce 2014 nastupuje podruhé do České ligy divize C, a přestože se mu nedaří dostat ze základní skupiny, předvádí slušné výkony. Tým je v současné době trénován víceméně aktivními hráči. Nejzkušenějším je 26 letý Čejan se zkušenostmi z Lions. O řádný chod klubu se starají 3 hráči.

Klub je díky profesi svého předsedy Blahouta dobře vizuálně spravovaný a na první pohled se odlišuje od ostatních malých klubů. Jedná se především o klubový branding, který propojuje web i aktivní facebook. Na něm sleduje Warriors 2092 fanoušků, což je u takto mladého klubu také velmi úctyhodné. Na domácí zápas si pak v sezónním průměru našlo cestu 184 diváků.

Přestože je klub velmi mladý a relativně malý, daří se mu velmi efektivně čerpat dotace z veřejného rozpočtu. Celkově to v roce 2014 bylo 110.000 Kč dohromady od kraje a města. Tato částka tvoří značnou část příjmů klubu a je poměrně nezvyklé, že se to daří tak mladému klubu.

Mezi svými cíli má klub vychovávání talentů, skrz které by chtěli zvýšit svou účast v národním týmu, vytvoření flagového družstva a zapojení do „jedenáctkové“ soutěže, které ale klub nechce uspěchat.

5.3.5 Náchod Bears

Obr. 33 Současný znak
Náchod Bears

Bears jsou týmem založeným na Náchodsku v roce 2012. Zakládali ho Matěj Vik a Jakub Křivohlávek, kteří měli určité zkušenosti z Trutnovských Rangers. Klub sice existuje a je členem asociace, ale v současné době je na mrtvém bodě. V Náchodě se nedaří udělat řádný nábor a přivést na trénink dostatečný počet hráčů potřebných pro hru. Proto se pár zbývajících hráčů opět dohodlo s Rangers a v roce 2015 spojí opět svoje síly. I tak ale Křivohlávek, se kterým byl vedený rozhovor, nechce projekt pohřbít úplně a doufá, že se jim v budoucnu podaří klub vybudovat. V současné době nekomunikují skrz webové stránky (<http://nachod-bears.webnode.cz>) ani facebookový profil, který sleduje 146 lidí. Klub se zatím nezapojil do žádné soutěže.

5.3.6 Pardubice Bucks

Obr. 34 Současný znak
Pardubice Bucks

Rozhovor byl dělán se zakládajícím členem Jakubem Šimkem. Mimo něj byli u založení ještě Libor Coufal a Vlastimil Procházka. Pardubický mladý tým Bucks byl založen ke konci roku 2011 a hned v roce následujícím se již zapojuje do „sedmičkové“ soutěže. Je to tým, který se zaměřuje na práci s mládeží, a zřejmě i díky tomu má velmi nízký věkový průměr. Jestli se jedná o příčinu nebo následek těžko říci. Bucks vznikli jako alternativa v Pardubicích pro hráče, kteří chtějí hrát hlavně pro radost. I přesto, že jim druhý pardubický tým nabízel spolupráci, věří Bucks svému programu a ve dvou lidech budují svou organizaci. Na trénování jsou v podstatě také pouze hrající Šimek s Coufalem. Dlouhodobě se samozřejmě vidí v „jedenáctkové“ nejvyšší soutěži, ale v mezičase proto chtějí nejprve pořídit placeného trenéra, protože jim jeho přínos připadá větší než u placeného hráče.

5.3.7 Prague Black Hawks

Celé počátky klubu Prague Black Hawks lze přečíst v kapitole 5.1.1 Prague Lions. Je tam detailně popsán

Obr. 35 Bývalé logo Prague
Black Hawks

celý spor mezi vedením a prezidentem a následný odchod celého seniorského týmu a založení nového celku. Klub se tak mezi nováčky dá považovat pouze napůl. Již v prvním roce (2010) své existence se dostává do finále, kde sice vysoko podlehne Prague Panthers 0:74, ale to mu nijak nebrání v rozvoji. Dá se říci, že založení nového celku nastartovalo celé bývalé vedení Lions k vyšší činnosti a posouvá je k lepšímu fungování. V dalších dvou letech totiž seniorský tým dvakrát vyhrává v nejvyšší České lize amerického fotbalu nad Prague Panthers. Sice vždy o bod, ale výhra je výhra. Po těsných výhrách na české scéně a v podstatě neúspěchu na scéně zahraniční přichází další výzva. Klub před sezónou 2013 jedná s Prague Panthers o vytvoření společného celku. Důvodů pro i proti je spousta a popsány budou v následující kapitole o společném projektu, na kterém se kluby dohodly, tedy na vzniku Prague Black Panthers. O Black Hawks bylo hovořeno s bývalým prezidentem Pavlem Pořízem a trenérem Danielem Leškem.

5.3.8 Prague Black Panthers

Obr. 36 Současný klub Prague Black Panthers

Klub Prague Black Panthers vznikl před sezónou 2013 a v současné době je to nejlepší klub v Česku. Jak bylo zmíněno výše, vznikl spojením mladých Black Hawks a historicky nejúspěšnějšího klubu Prague Panthers. Zanikli tím sice dvě velmi silné značky, ale vložili se do projektu, kterému věřili a viděli v něm delší budoucnost. O klubu bylo hovořeno se současným prezidentem Pavlem Pořízem.

Návrh spojení vzešel od Prague Panthers. Už dříve se sice diskutoval podobný projekt, ale nikdy v takto reálném světle. Po sezóně 2012 za sebou měli Panthers 3 sezóny odehrané v Rakouské lize amerického fotbalu (AFL). Ani jednou se jim nepodařilo postoupit po základní části a v podstatě se neposunuli. V České lize prohráli ve finále poslední dva ročníky o bod s Black Hawks. Především jejich management nedokázal správně fungovat potom, co nebyl schopný nakoupit adekvátní posily a naplánovat koncepční přípravu a směr. Na druhé straně stojící Black Hawks měli pravděpodobně horší hráčský kádr, ale dokázali maximálně využít svých placených

posil, měli poměrně dobře fungující organizaci. Proti případnému spojení hovoří přinejmenším následující body:

- Ztráta mladé úspěšné značky Black Hawks,
- ztráta historicky nejúspěšnějšího a druhého nejstaršího klubu Prague Panthers,
- snížení dramatičnosti České ligy,
- nebezpečí spojení dvou celků včetně vnitřního chemismu.

Ztráta dvou významných značek může sice být citelnou ztrátou, ale pokud z toho vzejde dlouhodobější prvek, lze se s tím smířit. Black Hawks a Panthers byli ale zároveň největšími soupeři a v podstatě jedinými vyrovnanými týmy v České lize. Ale zůstat nespojeni kvůli odehrání 3 vyrovnaných utkání také nebyl nepřekonatelný problém. Nakonec se největší debata mezi hráčskými plény spustila okolo případného jména. Část hráčů obou klubů byla proti ztrátě své značky a tak se diskuze ohledně jména značně protahovala. Black Hawks, tedy bývalí Lions, nechtěli přejít pod značku svého dlouhodobého rivala Panthers a ti na druhé straně nechtěli opustit značku s dvacetiletou historií. Nakonec tomu paradoxně pomohl potenciální sponzor, který chtěl klub pojmenovat po své firmě a i si klub náležitě „obrandovat.“ To se nelíbilo ještě většímu počtu hráčů, takže je to paradoxně semklo, a když jednání se sponzorem nedopadla, všichni byli vlastně rádi za společný název Black Panthers, který zanechává část z obou názvů. Výhody spojení měly být následující:

- Vybudování silného týmu, který bude schopný konkurence v zahraničí, především rakouské AFL.
- Prohloubení hráčské soupisky pro účely hraní dvou soutěží najednou a dlouhodobému oddělení soupisek.
- Vytvoření silného základu pro národní tým

Tyto cíle se podařilo splnit částečně. V rakouské lize se ve druhém roce účasti tým poprvé proboujel do semifinále. Ale nepodařilo se oddělit hráčské soupisky. To bude ještě pár let trvat.

Prague Black Panthers jsou v současné době nejdominantnějším klubem amerického fotbalu v Česku. Jejich založení s sebou pochopitelně neslo řadu negativních ohlasů, ale účastníci sloučení a současní členové se tváří spokojeně.

Paradoxně tento čin pozvedl i další kluby, protože někteří hráči se po sloučení rozjeli do svých původních klubů.

Black Panthers si ve dvou ročnících, kterých se účastnili, jasně dokráčeli pro vítězství v nejvyšší lize a v posledním ročníku se jim podařilo zvítězit i s juniory.

O chod klubu se stará přibližně deset lidí. Pro trénování je k dispozici 6 českých trenérů.

Co se komunikace týče, tak mají Black Panthers graficky sladěný klubový design a jejich web vypadá relativně profesionálně. Na facebooku je sleduje přes 3560 fanoušků, čímž se řadí na první místo v Česku. Jak web (pragueblackpanthers.cz) tak facebookový profil jsou aktivně spravovány a aktualizovány. I přesto je návštěvnost České ligy okolo 200 lidí na zápas a je to rozhodně jedna z oblastí, na které lze zapracovat. Na zápasy rakouské ligy je toto číslo přibližně o 150 větších.

Mezi cíli organizace je probíjení se do finále rakouské AFL, kontinuální vítězení na české úrovni. Vybudování stabilního týmu, který se stane vlajkovou lodí amerického fotbalu v České republice.

5.3.9 Prague Hippos

Obr. 37 Současné logo Prague Hippos

Klub Prague Hippos byl založen v roce 2012 Petrem Křesťanem a Michalem Svozilem. Rozhovor byl dělán se současným trenérem obrany Martinem Beznoskou.

Vznikl založením v roce 2012 Petrem Křesťanem a skupinou kamarádů. Po chvíli se k nim přidali hráči Prague Běčka, kteří neměli dostatek lidí pro setrvání v soutěži. Členské základny obou těchto spolků se nejvíce formovaly z hráčů, kteří se nedokázali prosadit v Panthers. V prvním roce hraje tým „sedmičkový“ fotbal, ale už po jednom roce přichází velké změny. Po spojení Panthers a Black Hawks odešla ještě větší část, která se bála, že se jejich hráčů čas zmenší a nebo nechtěla být součástí společného projektu. Z řad Prague Panthers jde především o řadu bývalých juniorů, kteří nezvládli transformaci do seniorského týmu. I díky atraktivní nabídce Hippos, kteří nabízeli velkého sponzora a hraní bez nutnosti platby příspěvků, přešla velká řada hráčů. Slib sponzora nevyšel ani do konce sezóny a jednalo se tak o další z řad nesplněných slibů, které můžeme spatřit v americkém fotbale.

I přes svou krátkou historii se díky relativní vyspělosti hráčů probojoval tým do finále České ligy divize B, kde prohrál s Ostravou. V současné době má klub 4 lidi ve vedení a 3 trenéry, kteří se věnují pouze trénování. V plánu je vytvoření juniorského týmu, pro který už začínají probíhat náborové akce.

Webové stránky nefungují a na facebooku sleduje tento klub skoro 1200 lidí. Cestu na 3 domácí utkání si v roce 2013 našlo v průměru na zápas 103 diváků.

5.3.10 Prague Mustangs

Obr. 38 Současné logo Prague Mustangs

Prague Mustangs jsou dalším týmem, který se v posledních pár letech vytvořil v Praze okolo bývalých hráčů jiného celku, kteří se buď neprosadili v původním klubu, nebo neměli chuť v něm setrvat. Hlavním iniciátorem založení byl Ondřej Růžička, bývalý juniorský quarterback Prague Panthers. K němu se připojilo několik dalších bývalých hráčů a tréninky mohly započít. Rozhovor, ze kterého se čerpalo pro potřeby této kapitoly, byl vytvářen s předsedou klubu, Filipem Kacerovským.

Klub byl založen jako občanské sdružení v roce 2009, ale do soutěže se zapojil až v roce 2012. V současnosti se snaží rozšiřovat juniorský tým, aby se mohl zapojit do mládežnické soutěže, a do 3 let by chtěl přejít do „jedenáctkové“ soutěže. O klub se starají 4 lidé ve vedení a o sportovní stránku 5 nehrajících trenérů. Web i facebook, který sleduje 682 lidí, jsou poměrně aktivní a informují o uplynulém dnu. Tým vytváří i řadu nefotbalových aktivit, které používá k vlastnímu zviditelnění. Na jejich tři domácí zápasy v ročníku 2014 se přišlo podívat v průměru 95 diváků na zápas.

5.3.11 Přerov Mammoths

Obr. 39 Současné logo Přerov Mammoths

Přerovský tým Mamutů se váže nejvíce k osobě Davida Novotného, se kterým byl veden rozhovor pro podklady této pasáže. Tento bývalý hráč Prague Lions a následně Prague Black Hawks se v roce 2012 vrací do svého rodného kraje a spolu s Richardem Blahoutem a Pavlem Peškou zakládají přerovské Mamuty. Předchází

tomu trénování Richarda Blahouta s pár mladíky v nedaleké Olomouci, kteří se snaží o podobnou iniciativu, ale nikdy to nedokáží posunout na další úroveň. David Novotný strávil posledních 10 let v pražských týmech, kde nasbíral dostatek zkušeností, aby mohl pomoci rozvinout tento sport i v Přerově. V začátcích se jednalo pouze o 10 hráčů z Přerova a 5 z Olomouce, ale po úspěšně zorganizovaném finále České ligy divize A a Vánočním turnaji v roce 2013 se klubu podařilo rozšířit členskou základnu na současných 30 hráčů.

Klub chce ještě minimálně dva roky zůstat v nižší „sedmičkové“ lize a vytvořit si tak stabilní kádr hráčů, ale hlavně trenérů, se kterými má v současné době problémy. Nedostatek vzdělaných trenérů se tak ukazuje i v tomto klubu.

V příštím roce by se dva současní hráči měli začít starat o vybudování mládežnického klubu pro flag. O chod organizace se starají dva lidé a o trénování pouze David Novotný.

Klub se svými fanoušky komunikuje skrz web facebook, který sleduje 1068 lidí, ale ani na jednom médiu není příliš aktivní. Na domácí zápasy v roce 2014 se přišlo podívat v průměru 160 diváků. Mamutům se nepodařilo probojovat ze skupiny.

5.3.12 Šumperk Dietos

Obr. 40 Současný
znak TJ Šumperk
Dietos

Založení klubu Šumperk Dietos se váže na bratrance Milana a Jan Kolaříka, který byl v rámci průzkumu dotazován, a Davida Mangla. Historie klubu sahá zpět do roku 2006, ale první účast v soutěži organizované Českou asociací proběhla až v roce 2010. Do té doby se klub připravoval, nastoupil v alternativní soutěži a odehrál několik přípravných utkání. V počátcích hráli kluci něco na pomezí flag fotbalu a normálního fotbalu. Až později se k tomu doplnily potřebné výstroje a mohlo se pokračovat.

V současné době se o klub, který nastoupil v České lize divize C, stará pouze Jan Kolařík za občasného přispění bratrance Milana. Je i hlavním, hrajícím trenérem. Z toho plynou i značné problémy, protože díky svému zaměstnání, které je na směnný provoz, nemůže být stanoven pravidelný čas tréninků a vše se přizpůsobuje jeho časovým možnostem. Další zajímavostí je fungování Dietos pod místní tělovýchovnou jednotou. Díky tomu můžou hráči neomezeně trénovat v areálu jednoty, pod který spadá nové, osvětlené hřiště s umělou trávou, posilovna, hala a běžecký tunel. Pravděpodobně má

tak tento malý klub jedno z nejlepších zázemí v porovnání s ostatními týmy. Pochopitelně musí do jednoty odvádět roční příspěvky za každého člena, ale ty jsou v řádech sta korun a neporovnatelné s tím, co tým dostává zpět

Dietos výhledově chtějí přestoupit do „jedenáctkové“ soutěže, ale tento krok nepřijde hned. Na webových stránkách a facebookovém profilu, který sleduje 843 lidí, vychází aktualizované články a statusy komentující současné dění. Na domácí zápasy si našlo cestu od 70 po 200 diváků. V přepočítaném průměru na zápas pak 123.

A proč Dietos? Když se na skupinku kolem bratřanců Kolaříků někdo podíval v roce 2006, vypadali spíš jako reklama na dietní prostředky než američtí fotbalisté.

5.3.13 Teplice Nordians

Obr. 41 Logo Teplice Nordians

Občanské sdružení bylo založeno v roce 2012 a o rok později se Nordians stávají členy České asociace. Americký fotbal se ale v Teplicích provozuje o několik let déle. Sice spíše na parkové úrovni, ale i to se počítá. Klub zakládali nadšenci, kteří znali fotbal nejvíce z televize a herních konzolí. Původně se tým měl jmenovat Jets podle oblíbeného klubu NFL, ale zvítězil místu příslušně výstižnější název Nordians. O založení klubu se nejvíce zasloužili Ondřej Pavlica, Lukáš Jirout a zpovídaný Lukáš Buřt. V současné době se tým připravuje na svou první účast v asociací organizované soutěži v roce 2015. O chod klubu se starají 2 lidé a 1 trenér má na starosti sportovní stránku.

Přestože se jedná o klub, který ještě nenastoupil k žádné soutěži, jeho profil na facebooku sleduje 934 lidí. Jak web, tak facebook jsou aktualizovány na pravidelné bázi.

5.3.14 Trutnov Rangers

Obr. 42 Současný znak Trutnov Rangers

Tým Rangers se váže k postavě Jaroslava Bojarského, kterého si můžeme pamatovat z kapitoly o zakládání pardubických Stallions. Ten se po přestěhování do Trutnova postaral spolu s Michalem Švecem o založení dalšího klubu, a to Rangers. Klub byl založený v roce 2007, ale až v roce 2012 se

zapojuje do asociační soutěže. O klubu je čerpáno z rozhovoru s jeho zakladatelem. V prvních letech se tým účastnil soutěží nepořádaných Českou asociací a byl i u založení alternativní platformy AF UVAS. Ta konkurovala tam, kde Česká asociace nebyla schopna nabídnout novým klubům jinou než „jedenáctkovou“ soutěž. Nakonec dochází ke spojení a asociace se stará i o soutěže pro tyto mladé, menší kluby.

Do Trutnova se navíc mají pro příští sezónu navrátit hráči z Náchoda, takže se očekává větší konkurenceschopnost.

O klub se do této doby staral sám Bojarský, ale pro příští sezónu již rozdělil odpovědnosti, protože v jednom se všechna práce dělat nedá. O chod klubu se tak budou starat 4 vedoucí, kde každý bude mít na starosti patřičný oddíl (senioři, ženy, flag a junioři). Je to tak jeden z mála klubů, který přesto, že nehraje nejvyšší soutěž, má takto pestrou nabídku oddílů. Seniorský tým by se chtěl do dvou let účastnit soutěže ve velkém fotbale.

Komunikaci obstarává jako většina klubů skrz web (trutnovrangers.cz) a facebookový profil, který sleduje necelých 600 lidí. Na domácí zápasy přišlo v roce 2014 v průměru 90 návštěvníků.

5.3.15 Ústí nad Labem Blades

O založení prvního klubu v Ústí nad Labem se postarali bratři Sahulové spolu s Petrem Mendlem. S mladším bratrem Matějem byl i dělán rozhovor pro potřeby této práce. Výše zmíněná trojice byla motivovaná zhlédnutím finálového utkání v Praze v roce 2011. Klíčový byl pro klub příchod Jana Rosenbauma, bývalého hráče Panthers. Ten sice do té doby nikdy netrénoval, ale i tak měl největší představu o tom, jak by takový trénink amerického fotbalu měl vypadat. Blades jsou organizačně jedním z dobře fungujících malých klubů. O jeho chod se starají 4 lidé. Náplň tréninku a sportovní program má pak na starosti Rosenbaum se Sahulou starším.

V roce 2014 se tým chce poprvé zapojit do „jedenáctkové“ soutěže. V posledním ročníku vypadli Blades v semifinále proti Znojmu. Klub s fanoušky komunikuje skrz oblíbený (2260) facebook a web. Oba tyto komunikační kanály využívá pravidelně a často. Na tři domácí utkání si našlo cestu v průměru 220 platících diváků, což rozhodně patří k lepšímu výsledku této statistiky. Na semifinálové utkání v Ústí přišlo dokonce

Obr. 43 Současný znak Ústí n/L Blades

450 diváků. To je víc než dvojnásobek, který přišel na semifinále Black Panthers ve vyšší soutěži (190).

5.3.16 Vysočina Gladiators

Obr. 44 Současný znak Vysočina Gladiators

Počátky Gladiators se váží k roku 2011, Chotěboři a Ondřeji Paulusovi a Markovi Lachmanovi. Ti vedou občanské sdružení, které v rámci šíření křesťanské víry pod americkou misionářskou organizací pořádá volnočasové aktivity pro děti. V rámci těchto aktivit zapojují i americký fotbal. V prvním roce mají 10 členů, ale po vnitřních neshodách se rozpadají a tým se přejmenovává na Vysočinu. V současnosti se již starají o 20 dětí a 30 dospělých. Vedení přebírá Michal Fiala, se kterým byl dělán rozhovor pro potřeby této práce. Díky spolupráci s křesťanskou organizací Ceyleb Hearts přijel každý rok na Vysočinu někdo, kdo dovedl uspořádat alespoň víkendový kemp a pomohl s rozvojem. O klub, který se stará a v budoucnu chce starat hlavně o mládež, se starají manželé Fialovi, kteří organizují jak chod seniorského, tak flagového družstva. Výhledově chtějí přibrat ještě mladší hráče do 11 let. Do dvou let by se seniorským týmem chtěli přejít do „jedenáctkové“ soutěže.

Klubu zatím nefungují webové stránky. Facebookové sleduje necelých 600 fanoušků, ale ani zde není klub příliš aktivní. Na tři domácí zápasy přišlo v průměru 90 diváků. Bylo to ale v nejširším představitelném rozptylu (30, 80, 160).

5.3.17 Znojmo Knights

Obr. 45 Současný znak Znojmo Knights

Znojmo Knights je poslední tým mladé generace a vůbec poslední tým uvedený v této přehledové práci. Rozhovor byl dělán s Radimem Pařízkem a Lumírem Kabelkou. Ti spolu s Martinem Uhlíkem byli ústředními postavami založení klubu v roce 2009. Radim Pařízek, který už měl něco odehráno za Liberecké Highlanders a Švédské Limham Griffins, se stává nejzkušenější osobou a vede až dodnes tým po trenérské stránce. Dnes již má po své ruce jednoho asistenta. Knights stáli stejně

jako Rangers za alternativní asociací pro malé kluby. I tento tlak donutil Českou asociaci reagovat a zpřístupnit se pro nováčky.

Klub byl postaven na skupině bývalých vrcholových plavců, která sice byla ve výborné sportovní kondici, ale spíše nezvládala kolektivní rozměr tohoto sportu. Protože je Znojmo relativně malým městem, snaží se klub dělat hodně nadstandardních prvků, aby přivedl jak diváky, tak potenciální hráče. I díky této aktivitě má průměrnou návštěvnost v posledním roce těsně pod hranicí 250.

V posledním ročníku Knights podlehli ve finále fyzicky dominantnějším Sígrs. Již nyní také začínají budovat tým flagu, juniorů a dívek. Na facebooku jejich relativně aktivní profil sleduje 1334 lidí. Webové stránky (knights.banda.cz) sice existují, ale aktivní nejsou.

5.3.18 Společné rysy pro mladou generaci

Kromě Black Hawks a Black Panthers, kteří jsou v této skupině tak trochu navíc, protože se jedná o pokračující organizace předchozích klubů, vzniklo v posledním období 15 nových klubů. Z nich se pouze 2 zatím nezapojili do žádné soutěže a navíc lze očekávat, že jednomu z nich (Nordians) se to už v příštím roce povede. Sice je ještě brzy na vynášení soudů, protože týmy ještě nebyly prověřeny dost dlouhým časem, ale můžeme konstatovat, že co se založení klubů týče, bylo toto období zatím nejneprodnější ze všech tří etap. I pokud bychom prodloužili první období na dvojnásobek, aby obě byla stejně dlouhá, nedosáhli bychom čísla 15. Co za tímto rozvojem opravdu stojí, se sice můžeme pouze domnívat, ale můžeme odhadovat některé společné prvky. U 8 z 15 založených klubů byl připletený bývalý hráč z nějakého jiného klubu. To je určitě fakt, který stojí za zmínku, protože s tím, jak se kluby rozrůstají a generace hráčů končí, se dá očekávat, že tento trend poroste.

Týmy založené v mladé generaci mají společné následující:

- Často se jedná o klub založený bývalými hráči. Důvodů může být mnoho od přestěhování, malého hracího prostoru, osobních neshod, jiné představy o náplni tréninků až po touhu mít vlastní klub
- Kluby v této generaci se mohou jako první účastnit „sedmičkových“ zápasů, což jim dává možnost se rychleji zapojit do soutěže.

- Jednotlivé kluby mohou na rozdíl od předchozích generací používat podpůrné nástroje asociace (trenérská školení, ukázky tréninků, školení z pravidel aj.)
- Vyskytující se problémy jsou pro většinu obdobné. Jedná se o malý zájem o sportovní činnost, neschopnost nalezení partnera, nezájem participantů o další zapojení v klubu a problémy s herním hřištěm
- Spojení klubů Panthers a Black Hawks paradoxně napomohlo příchodem nových hráčů třem jiným klubům.

5.4 Shrnutí přehledové části

V celé kapitole 5 byla představena většina klubů, která se kdy zapojila do činnosti okolo amerického fotbalu v Česku. Přesto zde nejsou uvedeny úplně všechny. V určitých chvílích existovaly spolky, které se připravovaly na pozdější existenci klubu, ale z libovolného důvodu se jim to nepodařilo. Jedním takovým klubem jsou Chodov Pharaohs. A jsem si téměř jist, že takových klubů je či bude víc. Tím, že prakticky nijak nepromluvili do vývoje amerického fotbalu, připadá mi zbytečné se jimi nějak obšírněji zabývat. Další částí, kterou tato práce nepopisovala, jsou slovenské kluby, které už se notnou řádku let kvůli neexistenci vlastní funkční soutěže zapojují do soutěží českých. Ani jim nebyla v práci věnována pozornost, přestože se jednoznačně jedná o věc s pozitivním efektem na soutěže. Práce se věnuje výhradně klubům z České republiky. Poslední část, kterou tato práce nekryje, jsou ženské týmy amerického fotbalu, které začaly vznikat v posledních 3 letech a je jich v Česku už zhruba 5. Přesto ještě nefunguje žádná pravidelná soutěž a i proto se jim tato práce vyhýbá.

Veškeré výsledkové přehledy, počty diváků na jednotlivých zápasech, většina informací o účasti v soutěžích a jednotlivé klubové znaky byly pořízeny z webových stránek České asociace amerického fotbalu (www.caaf.cz).

6 ZÁVĚR

Tato spíše historicky a přehledově pojatá diplomová práce si stanovila na začátku několik cílů. První byl skrz nastudování dostupné literatury představit americký fotbal tak, aby si i úplný laik dokázal představit, o jaký sport se jedná. Jaká má specifika. A v čem je odlišný od ostatních podobných sportů. Tato introdukce do světa amerického fotbalu byla provedena včetně stručného seznámení s historií amerického fotbalu v USA a s jeho vývojem. Věřím, že se mi tento cíl podařilo naplnit a po přečtení první části si každý dokáže vytvořit obrázek o tomto sportu. Tento stav je důležitý pro pochopení některých souvislostí, které jsou specifické pro americký fotbal. Bez základního porozumění tohoto sportu nebude čtenáři jasné, proč je k tréninku amerického fotbalu potřeba v ideálním případě alespoň 7 trenérů. Proč se může v americkém fotbale stát, že přestože se zraní pouze 1 hráč a na střídačce je jich dalších 20, tým není schopen dohrát zápas, atd.

Americký fotbal je zjednodušeně extrémně komplexní hra, u které chvíli trvá, než si k ní člověk najde cestu a pochopí, že se jedná o krásný, taktický kolektivní sport, spíše než o neorganizované násilí. V porovnání s klasickým evropským fotbalem je tento sport mnohem náročnější na přípravu a náležitosti. Zatímco ke kopané vám stačí rovná louka, míč a improvizované branky, potřebuje americký fotbal výstroje, helmy, chrániče, speciální branky atd. K zápasu v kopané vám zpravidla stačí 1 rozhodčí, na vyšší 3 a na nejvyšší 6. V nejnižší lize amerického fotbalu v Česku musí být minimálně 4. V NFL pak 8-9. I přes tyto všechny nároky, které odrazují a přímo jakoby říkaly: „Zkuste radši jiný sport!“, vzniklo v České republice od jejího vzniku přes 35 klubů, které tomuto sportu neodolaly a rozhodly se ho vyzkoušet. Z těchto 35 klubů jich do dneška funguje 22. A není to tak, že by 13 ukončilo činnost nadobro. Většina zaniklých se přetransformovala do nového celku nebo jinde fungujícího, tak aby byla činnost alespoň v nějaké míře zachována.

V hlavní pracovní části je rozdělena celá klubová historie v České republice do tří etap po 5, 10 a 10 letech. Každá z nich má své přesné časové určení a každá existovala za úplně odlišných podmínek.

Pro první je charakteristické doslova pionýrské období. Objevování něčeho nepoznaného. Poznávání nového sportu bez patřičného zázemí, vybavení a zkušeností. Nemožnost vyhledávání studijních materiálů, neexistence zastřešující asociace. První nákupy předražených výstrojí. Trénování na loukách. Ale hlavně ohromné nadšení.

Byla založena Česká asociace amerického fotbalu, sehrávaly se první zápasy, ale hlavně se položily základní stavební kameny pro fungování v dalších dvaceti letech. Díky prvním klubům se historie tohoto sportu v Česku datuje od roku 1991 a i díky lidem odpovědným za toto období vděčíme za to, kde je tento sport dnes.

Druhé období je ze všech tří nejpomaleji rozvíjející. Za deset let od roku 1996 do roku 2005 vzniknou pouze 4 kluby a z nich jeden pouze na oko. V této době již zřejmě opadá nadšení ze všeho nového a nepřichází nové důvody a motivace pro zakládání nových spolků. Asociace také ještě nemá žádné podpůrné nástroje pro vznikající kluby. Hrají se pouze soutěže ve velkém „jedenáctkovém“ fotbale a vnější podmínky pro založení a zapojení do soutěže jsou stále nepříznivé. Stále není moc kde nakupovat vybavení. A při případném vstupu do soutěže se klub musí poměřovat hned od začátku s nejkvalitnějšími týmy.

Poslední třetí období je z pohledu zakládání klubů neplodnější. Za 10 let v něm vzniklo 15 nových klubů. Tento impozantní rozvoj lze posuzovat z různých hledisek. Na vině může být zpřístupnění sledování zámořské atraktivní NFL skrz dostupnější televizní přenosy. Rozmach internetu a přístup k řadě informací, ale i rozvoj herních konzolí a počítačových her, na kterých se dá americký fotbal spatřit. Přes to všechno je u založení poloviny klubů z tohoto období vždy někdo z bývalých hráčů jiného týmu. Dá se tak předpokládat, že tento trend by mohl pokračovat, protože s tím, jak se rozrůstá hráčská základna, se logicky bude zvětšovat i počet bývalých hráčů pohybujících se po České republice. Kluby a jejich hráči mají od roku 2009 možnost nakupovat vybavení na americký fotbal v prvním obchodě s tímto sortimentem, což také určitě usnadní samotné zakládání. Dále Česká asociace připravila přehledný manuál pro začínající organizace, kterým se lze řídit při zakládání klubu. Existuje trenérský pool, prostřednictvím kterého si jednotlivé kluby mohou objednat výpomoc s jedním či více tréninky. Probíhají trenérská školení, školení pravidel a celá řada dalších nástrojů, která zjednodušuje jednotlivým klubům vstup na sportovní trh. Dalo by se s nadsázkou říci, že založení klubu amerického fotbalu nebylo nikdy snazší.

Možná i proto si představitelé jednotlivých klubů stěžují na podobnou věc a tou je neochota členů participovat na dobrovolnické pomoci klubu. Je samozřejmě na každém klubu, aby si zvládl zorganizovat své členy, ale pokud se snaha setkává s neustálým odporem, může to být přinejmenším únavné. Z tohoto faktu plyne i nedostatečný počet trenérů, který Česko v tomto sportu sužuje. Každý je ochotný si sport zahrát aktivně, ale málokdo už dokáže zůstat a přidat ruku k dílu i po skončení aktivní kariéry at' už jako

trenér nebo funkcionář. Na neochotu dobrovolnické činnosti samotných členů narazila při rozhovorech skoro polovina dotázaných. Dalším problémem, který byl zmiňován, jsou komplikace při shánění tréninkových ploch. Většinou se kluby, především pak na malých městech, potýkají s nedůvěrou a strachem správců o svěřenou plochu. Téměř vždy zde dostanou přednost tradičnější sporty, ať už se jedná o jakoukoliv výkonnostní úroveň. A posledním neméně závažným problémem je neschopnost dostat na stadion diváky. Jsou kluby, kterým se v tomto směru daří lépe. Ale většina se potýká s minimální diváckou návštěvností. Úsměvná je pak situace u Black Panthers, kdy venkovní zápasy rakouské ligy navštěvuje ve Vídni, Innsbrucku či Gratzu od 2 do 5 tisíc fanoušků a když tyto týmy přijedou do Prahy, přijde maximálně 500 diváků. Většinou však 200 až 300. I toto je jedna z oblastí, kde je spousta prostoru pro zlepšení.

I přes některé stinné stránky dnešního prostředí amerického fotbalu v České republice je potřeba se dívat zpět pozitivně. Za necelých 25 let od založení prvního klubu v roce 1991 zde vznikla celá řada dobře fungujících klubů a co je důležitější, tento počet se stále rozrůstá. Doufám, že se americkému fotbalu bude dařit stále lépe, a když ne lépe, tak přinejmenším tak, jak se mu dařilo doposud.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Alligators – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-10-11]. Dostupné z:< <http://www.alligators.cz>>.

AFBOE – Oficiální stránky rakouské asociace amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-11-1]. Dostupné z:< <http://afboe.at/>>.

AFVD – Oficiální stránky německé asociace - [online]. 2014 [cit. 2014-12-1]. Dostupné z:< <http://www.afvd.de/>>.

AMERICAN FOOTBALL COACHES ASSOCIATION. *Football Coaching Strategies*. Human Kinetics, 1995. 205 s. ISBN 0-87322-869-3.

Americký fotbal – [online]. 2014 [cit. 2014-11-20]. Dostupné z:< <http://www.americafootball.estranky.cz/clanky/cesko-prague-lions.html> >.

BASS, T. *Play Football The NFL Way: Position by Position Techniques and Drills for Offense and Special Teams*. St. Martin`s Press, 1991. 413 s. ISBN 0-3120-5947-0.

BERNSTEIN, M.F. *Football: the Ivy League origins of an American obsession*. University of Pennsylvania Press, 2001. 336 s. ISBN 0-8122-3627-0.

Bobcats – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-12-1]. Dostupné z:< <http://www.bobcats.cz/en/> >.

Bucks – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-10-20]. Dostupné z:< <http://www.bucks.cz>>.

ČAAF – *Oficiální stránky české asociace amerického fotbalu* - [online]. 2014 [cit. 2014-12-1]. Dostupné z:< <http://www.caaf.cz/>>.

CAMP, W. *American Football*. Edition reprint : Badgley Publishing Company, 2009. 330 s. ISBN 1-4495-2832-5.

Česká Televize – videoarchiv pořadů české televize - USA: Jak se ze spojence stal největší nepřítel - [online]. 2014 [cit. 2014-12-2]. Dostupné z:<
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10116288585-archiv-ct24/209452801350038/>>.

CREPEAU, R.C. *NFL Football: A history of America`s New National Pastime*.
University of Illinois Press, 2014. 272 s. ISBN 0-2520-9653-3.

DUNDÁČEK, Jan. *Vývoj amerického fotbalu v České republice (= bakalářská práce)*.
Praha : Univerzita Karlova, 2011. 56, PhDr. Vladimír Janák, CSc..

Dietos – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-12-5].
Dostupné z:< <http://www.dietos.cz> >.

FILKA, J. *Metodika tvorby diplomové práce*. Brno : Knihař, 2002. 224 s. ISBN 80-
86292-05-3.

FLEDER, R. a kolektiv. *The Football Book*. New York : Sports Illustrated Books, 2005.
284 s. ISBN 1-932994-74-2.

Knights – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-12-10].
Dostupné z:< <http://www.knights.banda.cz> >.

LA MONICA, Paul. *Super prices for Super Bowl ads* - [online]. 2007 [cit. 2014-11-12].
Dostupné z:<
http://money.cnn.com/2007/01/03/news/funny/superbowl_ads/index.htm>.

LILLBRIDGE, John – *The Anatomy of a 53-Man Roster in the NFL* - [online]. 2013-05-
16 [cit. 2014-11-1]. Dostupné z:< <http://bleacherreport.com/articles/1640782-the-anatomy-of-a-53-man-roster-in-the-nfl> >.

Lions – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-11-22].
Dostupné z:< <http://lions.cz> >.

LIŠKA, V. *Zpracování a obhajoba bakalářské a diplomové práce*. Praha : Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-86946-64-1.

MACCAMBRIDGE, M. *America`s Game*. Knopf Doubleday Publishing Group, 2008. 608 s. ISBN 0-3074-8143-3.

Mammoths – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z:< <http://www.mammoths.cz> >.

Mustangs – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-11-22]. Dostupné z:< <http://www.mustangs.cz> >.

NELSON, M.D. *The Anatomy of a Game: Football, the Rules, and the Men who Made the Game*. University of Delaware Press, 1994. 599 s. ISBN 0-8741-3455-2.

NFL – Oficiální stránky Národní fotbalové ligy - [online]. 2014 [cit. 2014-11-12]. Dostupné z:< <http://www.nfl.com>>.

Patriots – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z:< <http://www.pilsenpatriots.cz> >.

Pitbulls – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-10-13]. Dostupné z:< <http://www.brnopitbulls.cz>>.

Prague Black Panthers – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-10-22]. Dostupné z:< <http://www.pragueblackpanthers.cz> >.

Rangers – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-12-2]. Dostupné z:< <http://www.trutnovrangers.cz> >.

Stallions – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z:< <http://www.stallions.cz>>.

SC Blades – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-12-3]. Dostupné z:< <http://www.scblades.cz> >.

Sígrs – tým amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-11-10]. Dostupné z:< <http://www.sigrs.cz>>.

Steelers – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-11-20]. Dostupné z:< <http://www.ostravasteelers.cz>>.

TÁBORSKÝ, F. *Sportovní hry II: základní pravidla, organizace, historie*. Grada Publishing a.s., 2005. 172 s. ISBN 80-247-1330-6.

Titans – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-11-11]. Dostupné z:< <http://www.titansliberec.cz>>.

Warriors – Oficiální stránky týmu amerického fotbalu - [online]. 2014 [cit. 2014-10-1]. Dostupné z:< <http://www.warriorsfootball.cz>>.

Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- strana naposledy edit. 2014-12-1 [cit. 2014-12-1]. Česká liga amerického fotbalu. Dostupný z WWW: < http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A1_liga_americk%C3%A9ho_fotbalu.

Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- strana naposledy edit. 2014-12-1 [cit. 2014-12-1]. German_Football_League. Dostupný z WWW: < http://en.wikipedia.org/wiki/German_Football_League>.

Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- strana naposledy edit. 2014-11-14 [cit. 2014-11-1]. German_Football_League. Dostupný z WWW: < http://en.wikipedia.org/wiki/German_Football_League#History>.

Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- , strana naposledy edit. 2014-12-9 [cit. 2014-12-28]. List of sports attendance figures. Dostupný z WWW: <
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_sports_attendance_figures>

Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- strana naposledy edit. 2014-12-9 [cit. 2014-11-22]. History of american football. Dostupný z WWW: <
http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_American_football>.

PŘÍLOHY

Příloha 1 Plakát k utkání Rams x Bears, 1990, zapůjčeno z osobního archivu Radka Mikloviče

Příloha 2 Pozvánka se soupiskou prvního utkání 1992, zapůjčeno z osobního archivu Radka Mikloviče

Příloha 3 První společná fotka Prague Panthers po sloučení s Cocks, 1992, zapůjčeno z osobního archivu Josefa Houšky

Příloha 4 Plakát k exhibičnímu utkání v HK, 1994, zapůjčeno z osobního archivu Josefa Houšky

Příloha 5 Pozvánka na finále v Ostravě, 1997, zapůjčeno z osobního archivu Josefa Houšky